

รายงานการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการ
: การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย

อารีย์

ปรีดีกุล

เด็อนใจ

เจ็อประดิษฐ์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

มิถุนายน 2546

***An Instructional Model of English
Project Work : A Survey of
Local Tourist Attractions for
Upper Secondary School Students.***

**Aree   Preedeekun
Teunjai   Cheupradit**

**Faculty of Education
Rajabhat Institute Pibulsongkram
June, 2003**

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับการกรุณาจาก รศ.ดร.นงคราญ กาญจนประเสริฐ ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีมาศพิทยาคม ดร.ธีรศักดิ์ คงเจริญ ที่กรุณาอนุญาตให้ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน และนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัย

ท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ชื่อผู้วิจัย	นางอารีย์	ปรีดีกุล
นักวิจัยร่วม	นางเดือนใจ	เชื้อประดิษฐ์
หัวข้องานวิจัย	รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการ : การสำรวจแหล่งท่องเที่ยว ภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	
ปีที่ทำการวิจัย	2545	

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม อ.ศิริมาศ จ.สุโขทัย จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 45 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบโครงการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนเมื่อสิ้นสุดการเรียนในสัปดาห์สุดท้าย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ โดยใช้ค่าที (t - test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง และระดับความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนด้านเนื้อหา ด้านบรรยากาศการเรียน และสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผล ประเมินผล และด้านการนำไปใช้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

Researcher : Mrs.Aree Preedeekun

Co – Researcher : Mrs.Teunjai Cheupradit

Research Topic : An Instructional Model of English Project Work : A Survey of
Local Tourist Attractions for Upper Secondary School Students.

Year : 2002

Abstract

The purposes of this study were : 1) to study the upper secondary school students' achievement 2) to study the attitudes in teaching and learning processes.

The subjects of this study were 45 randomly selected upper secondary school students at Kririmatphittayakom school, Kririmat district, Sukhothai province. The experiment group learnt through the instructional model of English project work : a survey of local tourist attractions for 8 weeks – 2 periods per week - 50 minutes per period. An English achievement test was administered to the subjects before the technique had been implemented at the first period and at the end of the study period. An attitude test was administered to the subjects at the end of the course. The obtained data was analyzed by t – test.

The findings of this study were the following : 1) The comparisons between pre - test and post – test proficiency in English and the subjects' attitudes regarding teaching and learning processes were different at the .05 level of significance. The final achievement of the subjects was higher than expected and the attitude was very satisfactory.

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญตารางผนวก

สารบัญภาพผนวก

บทที่ 1	บทนำ	1
	- ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
	- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	- ความสำคัญของการวิจัย	4
	- ขอบเขตของการวิจัย	5
	- คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
	- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
	- สมมติฐานการวิจัย	7
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542	8
	- หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา	11
	- ภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก)	20
	- แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน	24
	- การเรียนรู้แบบโครงการ	28
	- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	59
	- ลำดับขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย	59
	- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
- วิธีดำเนินการวิจัย	60
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
- รูปแบบการวิจัย	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อน และหลังเรียน	65
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน	67
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
- สรุปผลการวิจัย	73
- การอภิปรายผล	76
- ข้อเสนอแนะ	79
เอกสารอ้างอิง	80
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	87
- แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอน	93
ภาคผนวก ค ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ	100
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ	102
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจ แหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น	109
ประวัติผู้วิจัย	112

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการเปรียบเทียบคะแนน Pretest และ Posttest ของนักเรียนในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	66
2	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียน ด้านเนื้อหา	67
3	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียน ด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม	68
4	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	69
5	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล	70
6	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียน ด้านการนำไปใช้	71
7	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก)	72

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวกที่		หน้า
1	แสดงค่า IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น กับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด	103
2	แสดงค่า IOC ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ โครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (อ 209 ก) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน	104
3	แสดงค่า IOC ของใบแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง เรื่อง รูปแบบการสอน ภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อ 209 ก) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน	107

สารบัญภาพผนวก

ภาพผนวกที่		หน้า
1	สถานที่ท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น : ตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย	110
2	รายงานโครงการของแต่ละกลุ่ม	110
3	การสังเกตภาพสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น (การผลิต เครื่องปั้นดินเผา ของตำบลทุ่งหลวง)	111
4	กลุ่มนักท่องเที่ยวรุ่นเยาว์ เตรียมการสู่การเป็นมัคคุเทศก์	111

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศ นับจากช่วงปลายของคริสต์ศตวรรษที่ 20 ทั่วทุกประเทศได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เทคโนโลยีได้สร้างสภาพโลกที่ไร้พรมแดน เพราะสารสนเทศที่มีมวลมหาศาลได้หลั่งไหลเข้าสู่แต่ละห้องที่อยู่ตลอดเวลา และข้อมูลเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) และภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ เป็นภาษาที่สำคัญทางด้านการศึกษา เป็นสื่อสำคัญที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น และเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งที่น่ารายได้มาสู่ประเทศ

ระบบการศึกษาไทยในขณะนี้กำลังจะก้าวไปสู่ความเป็นนานาชาติ โดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางมากยิ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน (ประนอม สุรัสวดี, 2539) จึงได้มีการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของพลเมืองให้อยู่ในระดับที่จะรับและเข้าใจสารสนเทศได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ถูกต้องและเหมาะสม

จากผลการวิจัยและรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านภาษาอังกฤษจำนวนมาก พบว่า ผลการเรียนรู้การสอนอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ (สุพัฒน์ สุกมลสันต์, 2533) และจากเอกสารของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่ดีพอที่จะเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปใช้เพื่อพัฒนาทางวิชาการและวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกที่เกิดขึ้นตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2533) ปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาความรู้ทางภาษาอังกฤษนี้มีด้วยกันหลายประการ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตรไม่ชัดเจนหรือยากเกินกว่าที่จะบรรลุ เวลาที่ใช้ในการเรียน วิธีการสอน เอกสารที่ใช้ แรงจูงใจในการเรียนและโอกาสที่จะใช้ภาษา (สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร, มปป.)

สำหรับปัญหาทางด้านการเรียนการสอนนั้น ผลการศึกษาค้นคว้าของสุจิตรา อินทร์ศรีมี, 2537 พบว่า ผู้สอนยังใช้วิธีสอนไม่เหมาะสม คือ มักจะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสฝึกภาษาเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ พยอมศรี ไช้, 2537 (อ้างใน จุฑามาศ รัญญะพิเชษฐ, 2543) ที่ว่า ครูส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการสอนแบบเดิม คือ ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย และกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยที่นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงข้อคิดเห็น ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน กล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมการสอนของครู เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และเจตคติที่มีต่อการเรียนของนักเรียน

จากปัญหาต่าง ๆ ที่ประมวลมา นักการศึกษา นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่างไม่ได้ นิ่งนอนใจและได้เสนอแนวคิดไว้อย่างหลากหลาย อาทิ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (อ้างใน อุดม หนูทอง, มปป.) ได้พระราชทานแนวพระราชดำริด้านการศึกษามือครั้งที่เสด็จในงานพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2520 ว่า "การสอนให้นักเรียนคิด พิจารณา มิใช่กระทำโดยครูเป็นผู้บอก หากต้องพยายามหาทางใช้หลักวิชา และวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อจะช่วยให้ นักเรียน สามารถคิด เข้าใจ และเห็นจริงได้ด้วยตนเอง" และ พิมพันธ์ เวสสะโกศล, 2533 ได้กล่าวว่า "การสอนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาทางด้าน ผลการเรียนของนักเรียน" นอกจากนี้ ครูควรที่จะต้องแสวงหาแนวทาง วิธีการ และรูปแบบการเรียน การสอนใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน (พนม พงษ์ไพฑูริย์, 2533 : 10) นอกจากนี้ นาสีโน บราวน์ และคณะ (Nacino Brown, 1982 : 2) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ เรื่องนี้ว่า การสอนเป็นความพยายามช่วยให้บุคคลมีความรู้ความสามารถหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และจากบทสรุปในวาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2542) ได้สรุปประเด็นว่า ระบบการศึกษาไทยยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพคน ให้เต็มศักยภาพ ยังไม่เป็นไปเพื่อคนทั้งมวล ไม่ได้สร้างคนที่คิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม จริยธรรม อย่างที่ควรเป็น จึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาให้เป็นการศึกษาสำหรับคนทั้งมวลอย่างแท้จริง คนทั้งมวลควรมีสิทธิ์ เสรีภาพ และบทบาทในการเข้ามาจัดการศึกษาและร่วมปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้จริงจังและยั่งยืน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 ที่ว่า ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อันเป็นการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาประเทศ จากแนวพระราชดำริและแนวทางแก้ปัญหาที่ได้กล่าวถึง

สรุปได้ว่า การจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครูมีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงควรต้องปฏิรูประบบการศึกษาและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอน

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 24 และมาตรา 29 ได้กล่าวถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ว่า สถานศึกษาควรดำเนินการจัดการศึกษาที่เน้นกระบวนการให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ในการจัดกิจกรรมก็ควรให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นทุกเวลา ทุกสถานที่ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันและมีการประสานงานกับบุคคลต่าง ๆ ภายในชุมชน และเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหา ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน และในมาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้น ครู ผู้สอน ผู้จัดการศึกษา จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปสร้างสรรค์ความรู้ของตนเอง

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้น ดังที่กล่าวมาข้างต้น ควรที่จะ ได้รับการแก้ไขเพื่อที่จะพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้สามารถนำมาใช้ในการสื่อสารได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ผนวกกับแนวนโยบายในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งต้องการพัฒนามนุษย์ ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีความรู้คู่คุณธรรม และมีความสุข ในการจัดการเรียนรู้จึงพอสรุปได้ว่า ให้จัด เนื้อหาสาระกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด กระบวนการจัดการ การเผชิญและประยุกต์ใช้ปัญญาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสาน ความรู้อย่างสมดุล ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รอบด้าน และประสานความร่วมมือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงงานแบบการสำรวจ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามความสนใจ และได้มีโอกาสอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและเต็มศักยภาพ (สุพล วังสินธุ์, 2544) กิจกรรมการเรียนแบบโครงงาน ผู้เรียนยังได้มีโอกาสได้เรียนรู้จากบรรยากาศและ

แหล่งการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน ซึ่งมีงานวิจัยหลายชิ้น ระบุว่า การเรียนรู้นอกสถานที่ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นต่อบทเรียนมากกว่าปกติ (ธนาทิพ ฉัตรภาฎิ, 2545)

จากเหตุผลที่ได้ประมวลมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการสอนโครงการแบบการสำรวจ และนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ โดยมุ่งหวังว่าจะช่วยทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับภาษาอังกฤษมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เสริมในการใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร และก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการ : การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น
2. ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการ : การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ได้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น
2. เป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนในรายวิชาอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 150 คน จากโรงเรียนจำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล และโรงเรียนคีรีมาศพิทยาคม

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคีรีมาศพิทยาคม อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม จับฉลากได้โรงเรียนคีรีมาศพิทยาคม และจับฉลากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีจำนวน 3 ห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง 1 ห้อง ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 45 คน

ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรที่จะศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนภาษาอังกฤษโครงการแบบการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ผู้วิจัยนำมาทำการศึกษาในครั้งนี้ นำมาจาก หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพิจารณาจุดประสงค์และผลการเรียนรู้ เนื้อหาทางภาษาทั้งโครงสร้างทางไวยากรณ์ จำนวนการใช้ภาษา (Grammar) ขอบเขตของคำศัพท์และแนวการจัดการเรียนการสอน

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ใช้เวลาในการศึกษา จำนวน 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ ๆ ละ 50 นาที

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภาษาอังกฤษโครงการงาน (English Project Work) ได้แก่ การสอนที่มุ่งเน้นกระบวนการให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถทางภาษาอังกฤษในการพัฒนากระบวนการจัดการ นับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลอย่างเป็นระบบ รวมทั้ง เสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับหมู่คณะ และความภาคภูมิใจในผลงานของตน

โครงการงานแบบการสำรวจ (Exploration Project) ได้แก่ การศึกษานอกสถานที่ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

แหล่งการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (Local Tourism) ได้แก่ สถานที่ที่น่าสนใจและมีอยู่ภายในชุมชนหรือท้องถิ่น รวมถึง ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอันสวยงาม เหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการงาน (อ 209 ก)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ระดับความรู้ความสามารถในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการงาน : การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อันเกิดจากการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม คือ การตอบคำถาม วัดได้จากการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากที่ยจบการเรียนตามระยะเวลาที่กำหนด

รูปแบบการสอนแบบโครงการงาน ได้แก่ ลักษณะการเรียนการสอนที่จัดขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ปรัชญา ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพให้แก่ นักศึกษา คณะครู ศาสตราจารย์ ครูประจำการ และบุคคลที่สนใจ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังการเรียนรู้ (Posttest) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการเรียนรู้ (Pretest)

2. ความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับดีจนถึงดีมาก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอตามลำดับดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
2. หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา
3. ภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก)
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน
5. การเรียนรู้แบบโครงการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้หมวด 4 เป็นเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งเริ่มตั้งแต่มาตรา 22 จนถึงมาตรา 30 มีสาระสำคัญดังนี้

หมวด 4

แนวทางการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบบตามประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้ง ความรู้และความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้ง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอน และผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

2. หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

ส่วนที่ 1 กรอบความคิดหลัก

บทนำ

ในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารอย่างกว้างขวาง และเป็นสากล กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้คนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับมาตรฐาน สามารถใช้ภาษาอังกฤษติดต่อสื่อสาร ตลอดจน เลือกสรร และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่อยู่มหาศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงต้องพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาที่สำคัญสองด้านควบคู่กันไป คือ ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม (Socio – Cultural Functions) และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความ โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ (Cognitive Linguistic Functions) วิธีการ ก็คือ ต้องจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบต่อเนื่องตลอดแนว ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาให้มีมาตรฐานพื้นฐานเดียวกัน

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา จัดต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้น เพื่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการเข้าสู่สังคมโลกในอนาคต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้อง ครอบคลุม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ในสถานการณ์จริง มีประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาอังกฤษ อีกทั้ง มีเจตคติที่ดี มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก สามารถทำงานที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษได้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการเรียนภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนกลาง และระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนปลาย มีดังนี้

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับวัฒนธรรม
2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับสูงหรือการประกอบอาชีพ
3. เพื่อให้มีความสามารถทางภาษาอังกฤษ ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อใช้ในการสื่อสารและการแสวงหาความรู้
4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษในการแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ
5. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเรื่องราว และวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่
6. เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิด และวัฒนธรรมไทย ไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาและอัตราเวลาเรียน

โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ภาษาอังกฤษระดับกลาง (Intermediate Level) ซึ่งจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และภาษาอังกฤษระดับปลาย (Advanced Level) ซึ่งจัดให้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาษาอังกฤษทั้ง 2 ระดับ แบ่งเป็นภาษาอังกฤษ 2 กลุ่ม คือ

1. ภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐาน (Fundamental English) ประกอบด้วย ภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนกลาง (Intermediate Fundamental English) ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนปลาย (Advanced Fundamental English) ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทั้งหมด 12 รายวิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษหลัก 5-6 (Fundamental English 5-6) เวลาเรียนรายวิชาละ 4 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค ซึ่งเป็นวิชาที่กำหนดให้เรียนติดต่อกันตลอดแนว ต่อเนื่องจากภาษาอังกฤษหลัก 1-4 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไปยังระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ภาษาอังกฤษหลัก 5-10) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ภาษาอังกฤษหลัก 11-16)

2. ภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (English for English Concentration) เป็นวิชาเลือกเสรี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพัฒนาความสามารถทางภาษา (English Language Improvement) และกลุ่มพัฒนาประสบการณ์ภาษาอังกฤษ (English from Independent Experience) รายวิชาทั้ง 2 กลุ่ม เป็นวิชาที่จบเปิดเสรีในแต่ละรายวิชาไม่ต้องเรียนต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ ใช้เวลาเรียนวิชาละ 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค โรงเรียนสามารถเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ที่เสนอแนะไว้โดยสังเขปในหลักสูตรและสามารถจัดเพิ่มเติมความต้องการและความสนใจของผู้เรียนหรือชุมชน

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารตามระดับภาษาที่เรียน และตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน แนวในการจัดการเรียนการสอนในระดับนี้ จึงควรมีลักษณะดังนี้

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยใช้ภาษาอังกฤษ ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษ
2. เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาการรับ และการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสร้างสรรค์ สามารถแสวงหาความรู้จากสื่อภาษาอังกฤษที่หลากหลาย และสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น จากการรับรู้เหตุการณ์ เรื่องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลาย

กระบวนการวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ควรถูกต้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยครอบคลุมทั้งการประเมินผลก่อนเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลภายหลังเรียน ประเมินผลทั้งในภาคปฏิบัติ ภาคความรู้ และเจตคติ

ด้วยเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบความรู้ แบบสังเกต แบบประเมินผล การปฏิบัติ แฟ้มงาน เป็นต้น มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยให้ออกาสผู้เรียนได้ประเมิน ความสามารถตนเองเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงตนเอง เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ดี ต้องมีคุณลักษณะที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน นอกจากนี้ เครื่องมือวัดมาตรฐานทางภาษาในแต่ละระดับการเรียนรู้ภาษา ก็เป็นเครื่องมือวัดผลสำเร็จ ของการเรียนการสอนภาษาได้ด้วย

สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

สื่อการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนจึงควรมีความหลากหลาย มีลักษณะเป็นสื่อประสมที่น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ภาษาอย่างรวดเร็ว โดยผู้สอน ต้องสามารถเลือกใช้ ปรับ และจัดการการใช้สื่อต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาของเรื่องที่เรียน นับตั้งแต่สื่อพื้นฐานใกล้ตัวผู้เรียน เช่น สื่อของจริง สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จนถึง สื่อที่เป็นเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษา วีดีทัศน์ ศูนย์การเรียนรู้ สื่อ ทางไกล และอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม สื่อดังกล่าวเป็นเพียงสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ แต่สื่อไม่ใช่สิ่งแทนผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ยังมีความจำเป็นสูงสุด และมีความสำคัญ ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 2 เนื้อหาของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

แนวคิดที่สำคัญของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา มีความต่อเนื่องจากหลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา จัดแบ่งเนื้อหาเป็น 2 ส่วน คือ

1. ภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐาน (Fundamental English) มี 2 ระดับ คือ

- ภาษาอังกฤษมาตรฐานตอนกลาง (Intermediate Fundamental English) ประกอบด้วย วิชาภาษาอังกฤษหลัก 5 – 10 สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- ภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนปลาย (Advanced Fundamental English) ประกอบด้วย วิชาภาษาอังกฤษหลัก 11 – 16 สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (English for English Concentration) ประกอบด้วย รายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนได้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Language Improvement) และกลุ่มพัฒนาประสบการณ์ภาษาอังกฤษ (English from Independent Experience)

ภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐาน (Fundamental English)

ภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐาน เป็นวิชาที่กำหนดให้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 6 รายวิชา คือ ภาษาอังกฤษหลัก 5 – 10 และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 6 รายวิชา คือ ภาษาอังกฤษหลัก 11 – 16 วิชาภาษาอังกฤษหลักมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยฝึกการใช้ภาษาด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน ความยากง่ายของเนื้อหาสาระจะซับซ้อนเพิ่มขึ้นตามระดับที่เรียน ทั้งในด้านเสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ และการใช้ภาษาในการสื่อความหมายในบริบทภาษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและการประกอบอาชีพ

ภาษาอังกฤษหลักระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษหลัก 11 – 16

ภาษาอังกฤษหลัก 11 – 16 (Fundamental English 11 – 16) เป็นวิชาที่ต่อเนื่องจากวิชาภาษาอังกฤษหลัก 5 – 10 ซึ่งเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งเน้นการสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษและวัฒนธรรมที่สอดแทรกในภาษา โดยกำหนดบริบทภาษาให้กว้างขึ้น ทั้งด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ และรูปแบบภาษาที่ใช้สื่อสาร ตลอดจน การลงเสียงหนักเบา จังหวะ และทำนองเสียงในการสื่อความ โดยเพิ่มระดับความซับซ้อน ทั้งในการใช้โครงสร้างประโยค เนื้อความ และรูปแบบของภาษา ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ถูกต้อง สมบูรณ์ตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการสร้างสรรคทางภาษาที่หลากหลาย และส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่กลุ่ม หรือเดี่ยว เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเชิงวิเคราะห์วิจารณ์มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในบรรยากาศการเรียนที่มีการปฏิบัติงานในโครงการร่วมกัน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในสถานการณ์จำลองหรือในสถานการณ์จริง โดยนำสื่อที่เหมาะสมสอดคล้องครอบคลุมจุดประสงค์ และเนื้อหา ทั้งสื่อที่พบเห็นในชีวิตจริง และสื่อเทคโนโลยีทันสมัยที่น่าสนใจ มาช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และรวดเร็วขึ้น มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และพัฒนาความรู้ ความเข้าใจจากสื่อเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษจนเป็นกิจนิสัย ซึ่งจะช่วยพัฒนาวิธีการเรียนโดยการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาค้นคว้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษหลัก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาษาอังกฤษหลัก 11 – 16

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับวัฒนธรรมของชาติที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่
2. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับระดับที่เรียน
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของชาติที่พูดภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมอันหลากหลาย และสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปสู่สังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษ
4. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ
5. เพื่อพัฒนาเจตคติ เห็นประโยชน์ และคุณค่าของภาษาอังกฤษ มีนิสัยใฝ่หาความรู้ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

ภาษาอังกฤษแบบเข้ม

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบเข้มระดับมัธยมศึกษา :
กลุ่มพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Language Improvement)

กลุ่มพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Language Improvement) เป็นกลุ่มวิชาที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา ตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ลักษณะการเรียนจึงเน้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิบัติจริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ ฝึกให้รู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ และรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ จากบริบทภาษาที่หลากหลาย มียุทธวิธีและเทคนิคต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการรับสาร ด้วยการฟังและการอ่าน และพัฒนาความสามารถในการส่งสารด้วยการพูดและเขียนให้มีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบเข้ม

กลุ่มพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่
2. เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถทางภาษาอังกฤษ ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียนให้สามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถแสวงหาความรู้ โดยใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างกว้างขวาง
4. เพื่อให้มีความรู้ตามระดับชั้นของตนอย่างเพียงพอที่จะศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ
5. เพื่อพัฒนาเจตคติ เห็นประโยชน์ และคุณค่าของภาษาอังกฤษ และมีนิสัยใฝ่หาความรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

แนวคิดในการจัดเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบเข้มข้นระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มพัฒนาประสบการณ์ภาษาอังกฤษ (English from Independent Experience)

กลุ่มพัฒนาประสบการณ์ภาษาอังกฤษ (English from Independent Experience) เป็นกลุ่มวิชาที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษโดยตรงในสถานการณ์จริง ใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติกิจกรรมที่ตนสนใจ หรือในการศึกษาค้นคว้าที่ทำให้มีโลกทัศน์กว้างขึ้น เพิ่มความสามารถทางภาษาอังกฤษจากประสบการณ์ตรง เห็นประโยชน์ และคุณค่าของภาษาอังกฤษ กิจกรรมการเรียนการสอนอาศัยคำปรึกษา แนะนำแนวทางจากครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สามารถค้นหาความสามารถเฉพาะตน และสามารถผลิตชิ้นงานที่ต้องใช้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษนำเสนอประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาโดยตรง

จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบเข้ม

กลุ่มพัฒนาประสบการณ์ภาษาอังกฤษ

1. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ เพื่อให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริง และมีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ
3. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมตามความสนใจ และความถนัด
4. เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเข้าสู่แหล่งข้อมูลทั่วโลก และสามารถค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์กว้างไกลและมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพ

รายวิชาในกลุ่มภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (English for English Concentration)

หลักสูตรนี้ได้เสนอแนวทางในการจัดรายวิชาในกลุ่มภาษาอังกฤษแบบเข้มข้นไว้เป็น 2 แนว คือ กลุ่มที่มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน และกลุ่มที่มุ่งพัฒนาประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง ดังรายละเอียด คือ

กลุ่มพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Language Improvement)

รายวิชาที่เสนอแนะในกลุ่มนี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับเข้มข้น โดยจัดให้สอดคล้องกับระดับภาษาที่เรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก สถานศึกษา และชุมชน ควรมีบทบาทในการกำหนดรายวิชาต่าง ๆ ตามความพร้อม และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ภาษาอังกฤษฟัง พูด (English Listening – Speaking)

เพื่อให้สามารถสื่อสารด้านการฟัง พูด จากสิ่งที่อ่าน ฟัง และพบเห็น จากข่าวสาร ข้อมูล และสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกการตั้งคำถาม การสนทนาโต้ตอบ และแสดงความคิดเห็นโดยการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

2. ภาษาอังกฤษอ่าน เขียน (English Reading – Writing)

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความเพลิดเพลินในสิ่งที่อ่าน มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ และสามารถเขียนสื่อความในรูปแบบต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

3. ภาษาอังกฤษเชิงวิเคราะห์ (English Critical Reading)

เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลที่ได้จากการอ่าน สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสาร เกิดความเพลิดเพลินและเห็นคุณค่าของการอ่าน

4. ภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ (English Creative Writing)

เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเขียนสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสร้างสรรค์

5. ภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Introduction to English Translation)

เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจและตีความบทอ่านต่าง ๆ สามารถถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง โดยใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้อง และเหมาะสม

6. ภาษาอังกฤษโครงการ (English Project Work)

เพื่อให้ใช้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ ในการพัฒนากระบวนการจัดการ นับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ รวมทั้ง สร้างเสริมให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับหมู่คณะ และความภาคภูมิใจในผลงาน ฯลฯ

3. ภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก)

การกำหนดโครงการสำหรับนักเรียน ตามรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก)

การกำหนดโครงการสำหรับนักเรียน ตามรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโครงการในลักษณะสาระการเรียนรู้ และจัดอยู่ในประเภท โครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น เป็นโครงการที่นักเรียนนำความรู้ ทักษะที่ได้เรียน ในสาระการเรียนรู้มาจัดเป็นโครงการ ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลำดับ ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรรายวิชาที่จะทำการทดลองสอน
2. วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระที่หลักสูตรต้องการ
3. นำวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ ที่วิเคราะห์ได้จากหลักสูตร มากำหนดเป็นโครงการ เช่น กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดงานให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ
4. จัดทำใบงานให้นักเรียนได้ปฏิบัติ

ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ อ 209 ก ซึ่งจะมีรายละเอียดดังนี้

อ 209 ก ภาษาอังกฤษโครงการ 2 คาบ/ สัปดาห์/ ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก)

1. ใช้ภาษาสื่อสารตามสถานการณ์จำลองต่าง ๆ ได้ (Parties)
2. ทำโครงการย่อยตามหัวข้อที่สนใจได้ (Mini – Projects)

3. ทำแผ่นปิดเสนองานตามหัวข้อที่สนใจได้ (Display posters)
4. รายงานผลการสำรวจข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ (Reports)
5. รายงานผลการสัมภาษณ์ชาวต่างประเทศ (Interview)
6. รายงานการเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ ได้ (Visit to Places)

การทำงานระบบกลุ่ม

จากจุดหมายของหลักสูตร ต้องการให้ผู้เรียน มีการพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาสังคม การจัดให้นักเรียนทำงานตามระบบกลุ่ม นอกจากจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองแล้วยังเป็นวิธีการที่สำคัญที่จะปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะประจำตัวในการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ชีวิตของมนุษย์ไม่สามารถที่จะดำเนินอยู่ตามลำพังได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ต้องทำงานร่วมกับ ผู้อื่นหรือเกี่ยวข้องกับผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา การปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่จะสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทำงานในระบบกลุ่ม สรุปใน 3 ประการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงานภายในกลุ่ม
2. พฤติกรรมของสมาชิกที่กลุ่มพึงประสงค์
3. บทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่ม

สิ่งที่นำมากำหนดเป็นสาระในแต่ละเรื่องมีดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงานภายในกลุ่ม

- 1.1 ดำเนินการให้สมาชิกได้รู้จักกัน (กรณีที่สมาชิกยังไม่รู้จักกัน)
- 1.2 เลือกผู้นำกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม
- 1.3 กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายของงานที่จะปฏิบัติ
- 1.4 วิเคราะห์งานและลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงาน (แผนการปฏิบัติงาน

ของกลุ่ม)

๑
๕๓๕, ๐๐๗๑๒

๐๖๗๖๘

๖. ๒

148158

- จะปฏิบัติ
- 1.5 เลือกกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เท่าที่จำเป็น ตามลักษณะของงานที่กลุ่ม
  - 1.6 แบ่งงานตามความถนัดและความสามารถของสมาชิก
  - 1.7 ลงมือปฏิบัติงาน
  - 1.8 ประเมินผลและปรับปรุงระหว่างการปฏิบัติงาน
  - 1.9 สรุป ประเมินผล การปฏิบัติงาน และรายงาน

2. พฤติกรรมของสมาชิกที่กลุ่มพึงประสงค์ (พฤติกรรมกลุ่ม)

- จากกลุ่ม
- 2.1 การตรงต่อเวลา
  - 2.2 การให้ความร่วมมือ และยอมรับภาระหน้าที่ที่กลุ่มมอบหมาย
  - 2.3 การเตรียมความพร้อม ตามบทบาทหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมาย
  - 2.4 ร่วมแสดงหรือให้ข้อคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของกลุ่ม
  - 2.5 รับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
  - 2.6 ยอมรับมติหรือข้อคิดเห็นของกลุ่ม
  - 2.7 ปฏิบัติตามมติ หรือตามกติกา หรือข้อสรุปของกลุ่มด้วยความเต็มใจ
  - 2.8 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
  - 2.9 เคารพในสิทธิและเสรีภาพส่วนตัวของผู้อื่น
  - 2.10 ไม่พูดสอดแทรก หรือพูดซ้อนขึ้นมา ในขณะที่สมาชิกผู้อื่นกำลัง
- อภิปรายอยู่
- 2.11 ไม่พูดคุยกับเพื่อนข้างเคียง หรือพูดกลุ่มย่อย ขณะที่การประชุมกลุ่มใหญ่กำลังดำเนินการอยู่
  - 2.12 เข้าร่วมประชุมตลอดการประชุมด้วยความตั้งใจ
  - 2.13 ไม่พูดหรืออภิปรายนอกเรื่องนอกประเด็นที่กำลังดำเนินการอยู่ (เพราะจะทำให้ที่ประชุมเสียเวลาโดยใช่เหตุ) นอกจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันเท่านั้น
  - 2.15 การพูดหรืออภิปราย ควรเป็นลักษณะที่สร้างสรรค์ โดยถือจุดประสงค์ และเป้าหมายในงานของกลุ่มเป็นหลัก พึงหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดความแตกแยกภายในกลุ่ม
  - 2.16 เป็นผู้มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

3. บทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่ม

3.1 การประชุมสมาชิกกลุ่ม

3.1.1 กำหนดวัน เวลา การประชุม วาระการประชุม สถานที่ประชุม และแจ้งให้สมาชิกทราบ

3.1.2 ตรวจสอบความพร้อมของการประชุม ก่อนที่จะประชุมทุกครั้ง เช่น วาระการประชุม เอกสารประกอบการประชุม สถานที่ประชุม อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการประชุม รายชื่อสมาชิกที่จะเข้าประชุม รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม (ถ้ามี)

3.1.3 ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามวาระ และมีการสรุปแต่ละเรื่อง แต่ละประเด็นที่กล่าวถึง

3.1.4 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงข้อคิดเห็นอย่างทั่วถึง

3.1.5 จัดให้มีการแจ้งผลการประชุมให้สมาชิกทราบทุกครั้ง

3.1.6 เป็นผู้ควบคุมการประชุมให้เป็นไปตามวาระ

3.1.7 เป็นผู้ควบคุมเวลาให้เป็นไปตามกำหนด

3.1.8 เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของบันทึกการประชุมทุกครั้ง

3.1.9 เป็นผู้คอยดูแลไม่ให้เกิดความขัดแย้ง หรือขจัดข้อขัดแย้งทั้งด้านความคิด และการปฏิบัติที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่ม

3.1.10 เป็นผู้ประสานให้เกิดการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

3.1.11 เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีลักษณะความเป็นผู้นำและมีคุณธรรม

3.1.12 เป็นผู้สร้างบรรยากาศการประชุมให้มีความสดชื่น แจ่มใสไม่ตึงเครียด

3.2 การดำเนินงานภายในกลุ่ม

3.2.1 เป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มกับอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.2 เป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

3.2.3 เป็นผู้ควบคุมให้ดำเนินงานของกลุ่ม เป็นไปตามขั้นตอนตามแผนที่กำหนดไว้

- 3.2.4 จัดให้มีการประชุมสมาชิกในกลุ่มอยู่เสมอ หรือตามความจำเป็นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิบัติงานของกลุ่ม
- 3.2.5 เป็นผู้ตรวจสอบความพร้อมในการปฏิบัติงานกลุ่มแต่ละครั้ง และตรวจสอบความเรียบร้อยหลังการปฏิบัติงานทุกครั้ง
- 3.2.6 เป็นผู้ประเมินหรือจัดให้มีการประเมินระหว่างการปฏิบัติงาน และเมื่อเสร็จสิ้นหรือสิ้นภาคเรียน
- 3.2.7 เป็นผู้แก้ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกลุ่ม
- 3.2.8 เป็นผู้ควบคุม ดูแลให้การปฏิบัติงานของกลุ่มมีความสะดวกปลอดภัย และเป็นไปตามเป้าหมาย
- 3.2.9 เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดความยุติธรรม เกิดความเสมอภาคในการทำงานของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 3.2.10 เป็นผู้สร้างขวัญ กำลังใจ และความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในกลุ่ม

4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

ความหมายของรูปแบบการสอน

ในทางศึกษาศาสตร์มีคำเกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอน คือ รูปแบบการสอน (Model of teaching หรือ Teaching Model) หรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Instructional Model หรือ Teaching – Learning Model) นักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบการสอน ไว้อย่างสอดคล้องกันหลายท่านดังต่อไปนี้

ทิสนา แชมมณี (ม.ป.ป.) ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง สภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบแบบแผน ตามปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วย ให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือคุณลักษณะสำคัญ (Critical Attributes) ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. มีปรัชญาหรือแนวคิด หรือความเชื่อพื้นฐานที่เป็นหลักของรูปแบบนั้น
2. มีการบรรยายหรืออธิบายภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน
3. มีการจัดระบบ คือ องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบ

ให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการพิสูจน์ทดลองถึงประสิทธิภาพของระบบนั้น

4. มีการอธิบายกระบวนการสอน วิธีสอน และเทคนิคการสอน ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของระบบนั้น

อรุณี สถิตยาศึกุล (2535 : 13) กล่าวถึงรูปแบบการสอนว่า "รูปแบบการสอน หมายถึง แผนแสดงการจัดการเรียนการสอน สำหรับนำไปใช้สอนในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด แผนดังกล่าวจะแสดงถึงลำดับความสอดคล้องกัน ภายใต้หลักการของแนวคิดพื้นฐานเดียวกัน องค์ประกอบทั้งหลาย ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และทักษะที่ต้องสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีสอน กระบวนการสอน ขั้นตอน และกิจกรรมการสอน และการวัดผลประเมิน"

ปราโมทย์ จันทรเรือง (2536) ให้ความหมายว่า รูปแบบการสอน หมายถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ และส่งเสริมซึ่งกันและกัน ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล รวมทั้ง กิจกรรมสนับสนุนอื่น ๆ โดยผ่านขั้นตอนตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัฒนา มัคคสมัน (2539) ให้ความหมายว่า รูปแบบการสอน หมายถึง แผนซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ คือ ความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ สาระของรูปแบบ กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์

เอ็กเก็น และคณะ (Eggen and Others, 1979 อ้างใน เรจา อรัญญวงศ์ 2540 : 4) ได้เปรียบเทียบรูปแบบการสอนกับโมเดลที่วิศวกรใช้ในการทำงาน โดยกล่าวว่า เมื่อวิศวกรมีสิ่งก่อสร้างที่จะต้องทำ เริ่มแรกเขาต้องรู้ก่อนว่าเขาจะสร้างอะไร แล้วจึงออกแบบสิ่งนั้น โดยเขียนออกมาเป็นแผ่นพิมพ์เขียว วิศวกรที่ออกแบบเทียบได้กับผู้พัฒนารูปแบบการสอน ซึ่งต้องรู้จุดมุ่งหมายว่าจะสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างไร เกิดสมรรถภาพอย่างไร จากนั้นจึงจะออกแบบรูปแบบการสอนได้ตรงตามต้องการ

จอยส์ และ เวล (Joyce and Weil, 1992) กล่าวว่า รูปแบบการสอนเป็นแผนหรือแบบซึ่งสามารถใช้เพื่อการสอนในห้องเรียน หรือการสอนพิเศษเป็นกลุ่มย่อย หรือเพื่อจัดสื่อการสอน ซึ่งรวมถึงภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรรายวิชา แต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการสอนที่ช่วยให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน

เรซา อรัญวงศ์ (2540 : 4) กล่าวถึงความหมายและลักษณะเฉพาะของรูปแบบการสอนว่า รูปแบบการสอน หมายถึง แผนการทำงานเกี่ยวกับการสอนที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยวางแผนการจัดองค์ประกอบและงานเกี่ยวกับการสอนอย่างมีจุดหมายที่เฉพาะเจาะจงที่จะให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง แผนการจัดการการเรียนการสอนที่อยู่บนพื้นฐานของ ปรัชญา ทฤษฎี แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่ง และจัดทำอย่างเป็นระบบ ระเบียบ ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล รวมทั้ง กิจกรรมสนับสนุนอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของรูปแบบการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไปมีองค์ประกอบร่วมที่สำคัญ ซึ่งผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้ (ทิศนา แคมมณี ม.ป.ป. อังโน วัฒนา มัคคสมัน, 2539)

1. หลักการของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อ และแนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอน จะเป็นตัวชี้้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนของการดำเนินการในรูปแบบการสอน
2. จุดประสงค์ของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน
3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการสอน
4. กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการ เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนหนึ่ง ๆ เมื่อนำรูปแบบไปใช้
5. การวัด และการประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการสอน

กลุ่มของรูปแบบการสอน

จอยส์ และ เวล (Joyce and Weil, 1992) จัดรูปแบบการสอนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการกระบวนการข้อมูล หรือกระบวนการคิด (The Information Processing Family)
2. รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาคน (Nondirective Teaching)
3. รูปแบบการสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Family)
4. รูปแบบการสอนที่เน้นการปรับพฤติกรรม (The Behavior System Family)

ทิสนา แชมมณี (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาวิเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

- หมวดที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหา (Content Oriented Model)
- หมวดที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ (Process Oriented Model)
- หมวดที่ 3 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการทางสังคม (Social Oriented Model)
- หมวดที่ 4 รูปแบบการเรียนการสอนตัวบุคคล (Personal – Oriented Model)
- หมวดที่ 5 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะและพฤติกรรม (Skill or Behavior Oriented Model)

การใช้รูปแบบการเรียนการสอน

การเลือกใช้รูปแบบการเรียนการสอนใด ๆ ทิสนา แชมมณี (ม.ป.ป. อ้างใน วัฒนา มัคคสมัน, 2539) ได้เสนอแนวทางการเลือกใช้รูปแบบการสอนไว้ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและหลักการ
2. ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และสภาพการณ์ที่เหมาะสม
3. วางแผนจัดเตรียมรายละเอียดการดำเนินงาน
4. ทดลองใช้ และปรับปรุง
5. เสนอแนะให้ทดลองใช้
6. ผสมผสานรูปแบบการสอนต่าง ๆ ในการเรียนการสอน

5. การเรียนรู้แบบโครงงาน

ความเป็นมา

การเรียนรู้แบบโครงงาน หรือ โครงการมีมานานแล้ว และได้รับการพัฒนารูปแบบให้ชัดเจนขึ้น โดย Lillian Katz ชาวอเมริกัน และ Sylvia Chard ชาวแคนาดา ซึ่งทั้งสองคนได้รับแรงบันดาลใจจากการศึกษาดูงานโรงเรียนก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษาในเมือง Reggio Emilia ทางตอนเหนือของอิตาลี (อ้างใน ธัญญณัฐ วังเหนือ, 2543)

ความหมายของโครงงาน

นักการศึกษาหลายท่าน รวมทั้ง สถาบันหลายแห่ง ได้ให้ความหมายของคำว่า โครงงาน ไว้ดังนี้

ธีระชัย ปุรณโชติ (2531 : 1) กล่าวว่า “โครงงานเป็นการศึกษาที่เน้นกิจกรรม โดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ภายใต้คำแนะนำปรึกษา และการดูแลของครูหรือผู้เชี่ยวชาญ”

กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 5) ให้ความหมายว่า “โครงงานเป็นการทำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ภายใต้การดูแลและให้คำปรึกษาของครู ตั้งแต่การคิดสร้างโครงงาน การวางแผนดำเนินการ การออกแบบลงมือปฏิบัติ รวมทั้งร่วมกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผล”

โครงงาน (Project) หมายถึง การสืบค้นอย่างลุ่มลึก ในหัวข้อของการเรียนรู้ ตามความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล กลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นเรียน ลักษณะสำคัญของโครงงาน คือ การเน้นไปที่การหาคำตอบให้แก่คำถาม หรือสิ่งที่อยากทราบตามหัวข้อของโครงงาน การแสวงหาคำตอบ อาจทำโดยนักเรียน หรือครูร่วมกับนักเรียนก็ได้ ถือเป็นงานปรึกษาหารือร่วมกัน โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก เป้าหมายของโครงงาน คือ การเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหัวข้อของโครงงาน มากกว่าเป็นการแสดงหาคำตอบที่ถูกที่สุดจากครูเพียงผู้เดียว การจัดทำโครงงานมักไม่นิยมแยกรายวิชา แต่ควรจัดทำในรูปของการบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรร่วมกัน (เพชรรัตน์ สุริยา, 2541; Fried – Booth, 1987; Katz 1994; Stoller, 1997)

การเรียนการสอนแบบโครงการ/โครงการ (Project – Approach) เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่ศึกษา กำหนดเรื่องที่จะศึกษาหรือโครงการที่สนใจจะทำการศึกษาด้วยตนเองในสิ่งที่มีความคล้ายคลึง เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตจริง หรือสภาพปัญหาที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ความคิดที่ลึกซึ้ง เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จนได้ความรู้ใหม่ที่มีความหมายสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ได้ใช้ทักษะที่มีในการทำงานตามความต้องการ และสนใจ ทำให้เด็กได้พัฒนาความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง และความรอบคอบในการปฏิบัติ (อ้างถึง ในการเรียน...สู่ทักษะชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

จิราภรณ์ ศิริทวี (2542 : 34) กล่าวว่า "โครงการ เป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักทำโครงการวิจัยเล็ก ๆ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพระเบียบวิธีดำเนินการเป็นระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการสอนแบบโครงการต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักการตั้งคำถาม รู้จักการตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธี

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 18) กล่าวว่า "โครงการ เป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นในหัวข้อที่กำลังเรียน การศึกษาค้นคว้านี้ อาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นทีม ลักษณะที่สำคัญของโครงการ คือ การศึกษาที่มุ่งเพื่อหาคำตอบให้กับข้อสงสัยในเรื่องนั้น ๆ ที่ผู้เรียนหรือกลุ่ม เพื่อตั้งข้อสงสัยขึ้นมา เป้าหมายของโครงการ คือ ให้ได้เรียนรู้มากขึ้นในเรื่องนั้น ๆ มากกว่าที่จะค้นหาคำตอบที่ถูกต้องเพื่อตอบคำถามของผู้สอน"

"โครงการ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้น โครงการจึงมีลักษณะดังนี้

เป็นวิธีการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างกลมกลืนกัน

เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจ ใคร่รู้คำตอบของผู้เรียนเอง

เป็นวิธีการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง มีระบบ เป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง

เป็นการหาคำตอบข้อสงสัยโดยใช้ทักษะการเรียนรู้และปัญญาหลาย ๆ ด้าน"

(อ้างถึงใน โครงการ : การเรียนรู้ที่ลุ่มลึก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ลำดับที่ 16 : 2)

สุพล วงสินธ์ (2543) ได้ให้ความหมายไว้ว่า โครงงานเป็นการจัดการเรียน เรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา ลสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา อย่างใกล้ชิด

อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง และคณะ (2543) ได้กล่าวถึงโครงงานว่า โครงงาน หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการอื่นใดไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน อย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ค้นคว้า ดำเนินการวางแผน กำหนดขั้นตอน การดำเนินงานและการนำเสนอผลงาน โดยทั่ว ๆ ไป การทำโครงงานสามารถทำได้ทุกระดับการศึกษา ซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงงานเล็ก ๆ ที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน หรือเป็นโครงงานใหญ่ที่มีความยาก และซับซ้อนขึ้นก็ได้

ธัญญณ์รัฐ ชาวเหนือ (2543) กล่าวถึง ความหมายของโครงงานไว้ว่า การเรียนรู้ แบบโครงงาน หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากการคิดวางแผนงานไว้ล่วงหน้า ใช้แหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลาย นำผล การเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้”

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (ม.ป.ป) ให้ความหมายว่า โครงงาน คือ รูปแบบ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบหนึ่ง นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยการ ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ สิ่งที่นักเรียนสนใจอยากหาคำตอบให้แน่ชัด หรือ ต้องการ เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ให้มากขึ้น โดยใช้กระบวนการ วิธีการที่จะศึกษาอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน มีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียด ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้จนได้ข้อสรุป หรือ ผลสรุปที่เป็นคำตอบในเรื่องนั้น ๆ

ลัดดา ภูเกียรติ (2544 : 27 – 28) กล่าวถึง โครงงานไว้เช่นกันว่า “โครงงาน เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียนที่อยากจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ สิ่งที่ยสงสัยและอยากหาคำตอบให้ลึกซึ้งชัดเจน หรือต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ให้มากขึ้น กว่าเดิม โดยใช้ทักษะกระบวนการและปัญญาหลาย ๆ ด้าน มีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนต่อเนื่อง มีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียด แล้วลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ จนได้ข้อสรุปหรือผลการศึกษาหรือคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ” ซึ่งสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า “โครงงานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการทำวิจัยโดยเด็ก ๆ เพราะเด็กนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อที่จะ

พัฒนาความรู้ โดยใช้ระเบียบวิธีการทำงานที่เป็นระบบ ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษา ค้นหาความรู้ ความจริง จนได้ข้อสรุปเป็นองค์ความรู้ หรือความรู้ใหม่ด้วยตัวเอง"

จากความหมายของโครงการที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า โครงการ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะนักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือก และวางแผนการเรียนด้วยตนเอง มีการศึกษาปัญหา กำหนดจุดประสงค์ วางแผนดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการเลือกใช้เครื่องมือ มีการสำรวจข้อมูล ลงมือปฏิบัติ บันทึกผลการปฏิบัติ ประเมินผล และมีการแปลผลเพื่อนำเสนอและเผยแพร่ ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้คิดอย่างหลากหลาย คิดอย่างสร้างสรรค์ ได้เรียนรู้จากการเป็นผู้ปฏิบัติในสภาพความเป็นจริง ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

หลักการและแนวคิดของโครงการ

กิจกรรมโครงการเป็นกิจกรรมที่นักการศึกษาหลายท่านยอมรับว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนในทุกระดับการศึกษา ควรจะต้องนำไปใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง รวมไปถึงความสามารถที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี และสามารถปฏิรูประบบศึกษาใหม่ในสังคมไทยให้รู้จักสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนที่เรียกว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิต (life-long education)

กิจกรรมโครงการเป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยการบูรณาการสาระความรู้ต่าง ๆ ที่อยากรู้ ให้เชื่อมต่อกัน หรือร่วมกันสร้างเสริมความคิด ความเข้าใจ ความตระหนัก ทั้งด้านสาระและคุณค่าต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน โดยอาศัยทักษะทางปัญญาหลาย ๆ ด้าน ทั้งที่เป็นทักษะขั้นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และทักษะขั้นสูงที่จำเป็นในการคิดอย่างสร้างสรรค์ และมีวิจารณญาณ

การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมโครงการ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อ และหลักการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ คือ เชื่อมมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้หลักการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในท้องถิ่น (อ้างใน โครงการ : การเรียนรู้ที่ลุ่มลึกเอกสารการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ลำดับที่ 16 หน้า 3) กล่าวคือ

- ผู้เรียนได้เลือกเรื่อง/ ประเด็น/ ปัญหาที่ต้องการจะศึกษาด้วยตนเอง
- ผู้เรียนเลือก และหาวิธีการ ตลอดจน แหล่งของข้อมูลที่หลากหลายด้วยตนเอง
- ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ (เรียนรู้) ด้วยตนเอง
- ผู้เรียนได้บูรณาการทักษะ/ ประสบการณ์/ ความรู้/ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ตามสภาพจริง
- ผู้เรียนเป็นผู้สรุป (สร้างองค์ความรู้) ด้วยตนเอง
- ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น
- ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้จริง

สุวัฒน์ มุทรมธธา (2523) กล่าวว่า “โครงการเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องทำ ต้องปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์แล้วได้ผลงานออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่กำหนด และข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยที่ผู้เรียนจะต้องทำด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน การทำงาน การศึกษาหาข้อมูลความรู้เพื่อประกอบการทำงาน จนสำเร็จเรียบร้อยเป็นผลงานออกมา ตามแผนและจุดประสงค์ที่กำหนด” การทำโครงการจึงเป็นการทำกิจกรรมที่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน หรือกลุ่มผู้เรียนที่จะต้องเลือกหรือกำหนดงานหรือโครงการที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง โดยที่โครงการนั้น อาจจะเกี่ยวข้องกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่หรือบทเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ การเรียนรู้ให้มากขึ้น ผู้เรียนจะวางแผนปฏิบัติงาน ดำเนินโครงการตามแผนและประเมินผลงานที่ปฏิบัติด้วย

สุรางค์ สากร (2531) ได้สรุปว่า การทำโครงการมีขั้นตอนหลัก ๆ อยู่ 4 ขั้นตอน คือ

1. ข้อเสนอแนะปัญหา (Need and Problem) เป็นขั้นที่นักเรียนพบเห็นปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมกับความสามารถ หรือครูอาจจะเป็นผู้ชี้แนะให้นักเรียน เกิดปัญหาก็ได้
2. ขั้นวางแผน (Planing) โดยการวางแผน และจัดเตรียม ทั้งในด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่จะใช้ในโครงการ วิธีการในการทำงาน และระยะเวลาของการทำงาน
3. ขั้นลงมือปฏิบัติงานตามแผน (Doing) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะต้องลงมือทำงาน ตามแผนที่ได้กำหนดไว้
4. ขั้นสรุปและประเมินผล (Conclusion and Evaluation)

ลัดดา ภูเกียรติ (2544) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการไว้เช่นกันว่า หากให้นักเรียนทำโครงการ เป็นวิธีการหนึ่งที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และปฏิบัติเอง ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดอิสระ ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ได้ฝึกทักษะกระบวนการ ในการค้นคว้าหาความรู้ โดยเริ่มตั้งแต่ปัญหาที่เขาสนใจและอยากรู้คำตอบ จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจจากเรื่องต่าง ๆ ที่ได้เรียนมา

ใช้กระบวนการและทักษะต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานภายใต้การให้คำแนะนำปรึกษา และการดูแลของครู หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ

สมศักดิ์ ภูมิภาคาวรรณ (2544) ได้เสนอหลักการเรียนแบบโครงการไว้ว่า "การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอาจจัดทำได้หลายวิธีการ การเรียนแบบให้ผู้เรียนจัดทำโครงการความสนใจของผู้เรียน นับเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น และสามารถแสดงออกโดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองได้อย่างกว้างขวาง ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงที่เน้นการสื่อสาร และสภาพการณ์ที่แท้จริง ดังนั้น การกำหนดงานตามความต้องการของผู้เรียน จึงเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุด โดยผู้เรียนสามารถเลือกงานที่ต้องการจะทำตามแรงจูงใจของตนเองเป็นหลัก"

ฮาร์ทแมน (Hartman, 1995) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบโครงการว่า วิธีแบบโครงการ (Project work) เป็นการศึกษาหาความรู้อย่างลุ่มลึก เมื่อเด็กเข้าร่วมโครงการจะได้พัฒนาคำถาม แสดงความสามารถ ค้นหาทางแก้ปัญหา เสนอกระบวนการแก้ปัญหาที่คิดค้นขึ้น โครงการใช้เวลามาก ประมาณโครงการละ 3 - 4 สัปดาห์ แต่บางโครงการก็ใช้เพียงสัปดาห์เดียว มีขั้นตอนหลัก ๆ ของวิธีการแบบนี้ คือ

1. เริ่มต้น (Start)
2. ปฏิบัติให้บังเกิดผล (Implementation)
3. ปรับนำเสนอ (Transition)

โครงการมีได้หลายขนาด ตั้งแต่โครงการขนาดเล็กที่ไม่ต้องการพื้นที่มากนัก จนถึงโครงการที่ต้องการใช้พื้นที่มาก ๆ เช่น การทัศนศึกษา การเยี่ยมชมชน การสำรวจ บทบาทสมมติ จิตรกรรมฝาผนัง การแสดง และการเสนอโครงการ จัดการเรียนการสอนแบบโครงการ อาจใช้เป็นแกนของหลักสูตร (Program) หรือใช้ในบางส่วนของหลักสูตรก็ได้ เราสามารถใช้วิธีการแบบโครงการร่วมกับวิธีสอนแบบหน่วยการเรียนรู้ การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) โปรแกรมศิลปะ การสอนลักษณะนี้ต้องมีการจัดเตรียม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับสถานการณ์จริง (อ้างใน วัฒนา มัคคสมัน, 2539)

บูธ (Booth, 1987) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบโครงการว่า เป็นการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การสอนแบบโครงการมี 2 ลักษณะ คือ โครงการเต็มรูปแบบ (full scale project) กับโครงการเชื่อมโยงหรือกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ (bridging or motivating) ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ กิจกรรมสร้างแรงจูงใจ หรือโครงการย่อยเป็นกิจกรรมในห้องเรียนเท่านั้น

ส่วนโครงการสมบูรณมีการขยายออกนอกห้องเรียนด้วย โครงการสมบูรณแบบจะมีขั้นตอนอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนในห้องเรียน (Classroom planning) เด็กและครู อภิปรายถึงหัวข้อเรื่อง และขอบเขตของโครงการ
2. ดำเนินโครงการ (Carry out the project) เด็กจะออกจากห้องเรียนไปดำเนินการโครงการตามแผนที่ได้วางไว้
3. ขั้นทบทวน (Reviewing and Monitoring the work) เป็นการอภิปรายและให้ข้อมูลย้อนกลับ หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ ครูแนะนำให้ข้อคิดเห็น เด็กวิเคราะห์ผลงาน และกระบวนการทำงาน

แคทซ์ (Katz, 1993) กล่าวถึงการสอนแบบโครงการว่า เป็นการศึกษาอย่างลุ่มลึกในเรื่องที่เด็กมีความสนใจจะศึกษาด้วยตัวเขาเอง จากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริงที่อยู่รอบตัวเขา ซึ่งจะทำให้เด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้แย้งต่อรองกับครู ในเรื่องต่อไปนี้

1. การเลือกคำถามที่ต้องการจะค้นคว้า
2. วิธีการที่จะใช้ค้นหาคำตอบ
3. วิธีการที่จะเสนอคำตอบ หรือผลงานที่ค้นพบคำตอบแล้ว เช่น วาดภาพระบายสี

แคทซ์ และชาร์ด (Kata and Chard, 1994) กล่าวถึงการสอนแบบโครงการว่า วิธีการสอนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กทั้งชีวิตและจิตใจ (Mind) ซึ่งชีวิตจิตใจในที่นี้หมายถึงรวมถึงความรู้ ทักษะ อารมณ์ จริยธรรม และความรู้ลึกถึงสุนทรียศาสตร์

นอกจากนี้ยังกล่าวว่า การสอนแบบโครงการ มีสาระสำคัญดังนี้

1. หัวข้อของโครงการ (Topic) และการเลือกหัวข้อของโครงการ หัวข้อโครงการต้องมาจากความสนใจและความต้องการของเด็ก ครูมีเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อโครงการดังนี้
  - 1.1 เป็นหัวข้อที่เด็กทุกคน หรือเด็กส่วนใหญ่ของกลุ่มสนใจ
  - 1.2 มีแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมในหัวข้อโครงการนี้ได้
  - 1.3 เป็นหัวข้อที่เด็กพอจะมีประสบการณ์อยู่บ้างแล้ว
  - 1.4 เป็นหัวข้อที่เด็กสามารถใช้ประสบการณ์ตรง ในการค้นหาข้อมูลข้อเท็จจริงได้
  - 1.5 เป็นเรื่องที่เป็นจริง สามารถให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับเรื่องนั้น ๆ ได้
  - 1.6 เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้มีการร่วมมือกันทำงาน
  - 1.7 เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ สร้างสิ่งของ หรือเล่นสมมติ

1.8 เป็นหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน

1.9 เด็กมีโอกาสใช้ทักษะต่าง ๆ ในการเรียนรู้

1.10 ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ

2. กิจกรรมหลัก ๆ ในการสอนแบบโครงการ (Project Activities) ในโครงการใดโครงการหนึ่ง กิจกรรมที่เป็นหลักในโครงการนั้นประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมการศึกษาค้นคว้า (Investigation Activities)

2.2 กิจกรรมการสร้าง (Construction Activities)

2.3 การเล่นเกม (Dramatic Play)

3. โอกาสแห่งการเรียนรู้ (Learning Opportunities) การสอนแบบโครงการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ผ่านกิจกรรมของโครงการ เช่น การแสดงออกทางภาษา การเล่าเรื่อง การอ่าน การเขียน ทางคณิตศาสตร์ เช่น เปรียบเทียบ ความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์ เช่น การสร้างหรือการเล่นอื่น ๆ สิ่ง que เด็กจะได้เรียนรู้และเกิดการพัฒนาในการสอนแบบโครงการ คือ

3.1 ความรู้ (Knowledge)

3.2 ทักษะ (Skills)

3.3 คุณลักษณะการอยากรู้อยากเรียน (Disposition)

3.4 ความรู้สึก (Feelings)

4. เด็กเป็นผู้เลือก (Children Making Choices) ในการสอนแบบโครงการเด็กมีโอกาสในการเลือกในหลาย ๆ ทาง สิ่งที่เด็กเลือก ก่อให้เกิดผลทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย คือ การก่อให้เกิดพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญา (Cognitive) พัฒนาการทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic) พัฒนาการทางสังคม (Social) พัฒนาการทางอารมณ์ (Emotional) และพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral) ผลทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น บางประการเกิดขึ้นในกระบวนการแก้ปัญหาของเด็ก บางประการเกิดจากผลการทำงานตามกระบวนการแก้ปัญหาที่ได้พบกับทั้งความสำเร็จ และความล้มเหลว เด็กมีโอกาสที่จะเลือกในหลาย ๆ ทาง คือ

4.1 โอกาสในการเลือกงานที่จะทำ

4.2 โอกาสในการเลือกเวลาที่จะทำ

4.3 โอกาสในการเลือกสถานที่ที่จะทำ

4.4 โอกาสเลือกเพื่อนที่จะทำงานด้วย

5. บทบาทครู (The Role of Teacher) ครูเป็นผู้เฝ้าติดตามความสนใจของเด็ก จัดเตรียมกิจกรรมตามความต้องการของเด็ก และเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือในการแก้ปัญหาของเด็ก กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. การจัดนิทรรศการในห้องเรียน (Classroom Display) ห้องเรียนในการสอนแบบนี้ จัดตกแต่งโดยผลงานของเด็ก แสดงกระบวนการทำงานของเด็ก นอกจากจะให้ผู้อื่นเห็นถึงทิศทางการดำเนินงานของโครงการของเด็กแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กระลึกถึงสิ่งที่ตนเองทำอยู่ ทำให้เด็กสามารถศึกษาได้อย่างลุ่มลึก

7. ระยะต่าง ๆ ของโครงการ (Phase of Project Work)

7.1 ระยะที่ 1 วางแผน/ เริ่มต้นโครงการ (Planning and Getting Started)

7.2 ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ (Project in Progress)

7.3 ระยะที่ 3 คิดทบทวนและสรุป (Reflection and Conclusions)

จากหลักการที่ได้ประมวลมา กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อาจจัดทำได้หลายวิธีการ การเรียนแบบให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานตามความสนใจของผู้เรียน นับเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวัน มากยิ่งขึ้น และสภาพการณ์ที่แท้จริง ดังนั้น การกำหนดงานตามความต้องการของผู้เรียน จึงเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุด โดยผู้เรียนสามารถเลือกงานที่ต้องการจะทำตามแรงจูงใจของตนเอง เป็นหลัก

รูปแบบและประเภทของโครงงาน

ลักษณะของโครงงาน

โครงงานเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ จึงมีนักวิชาการหลายท่าน ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของโครงงาน เช่น

1. โครงงานตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงงานที่บูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นพื้นฐานในการกำหนดโครงงานและการปฏิบัติ

2. โครงงานตามความสนใจ เป็นโครงงานที่ผู้เรียนกำหนดขั้นตอน ความถนัด ความสนใจ และความต้องการ โดยนำเอาความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการกำหนดเป็นโครงงานและการปฏิบัติ

ซึ่งสอดคล้องกับ ธีญญณัฐ ชาวเหนือ (2543) ที่กล่าวถึงลักษณะของโครงการไว้เช่นกันว่า การเรียนรู้โดยโครงการ ตามเอกสารทิศทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถกระทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. โครงการตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงการที่นักเรียนนำความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนในสาระการเรียนรู้ มาจัดทำเป็นโครงการ
2. โครงการตามความสนใจ เป็นโครงการที่นักเรียนเลือกทำตามความสนใจของตนเองตามความต้องการ และความถนัด

ลักษณะรูปแบบและประเภทของโครงการ

ลักษณะของโครงการ

โครงการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ จึงมีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของโครงการ เช่น

สุพล วังสินธ์ (2543) ได้กล่าวถึง ลักษณะของโครงการไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. โครงการตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงการที่บูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นพื้นฐานในการกำหนดโครงการและการปฏิบัติ
2. โครงการตามความสนใจเป็นโครงการที่ผู้เรียนกำหนดขั้นตอน ความถนัด ความสนใจ และความต้องการ โดยนำเอาความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการกำหนดเป็นโครงการและการปฏิบัติ

ซึ่งสอดคล้องกับ ธีญญณัฐ ชาวเหนือ (2543) ที่กล่าวถึงลักษณะของโครงการไว้เช่นกันว่า การเรียนรู้โดยโครงการ ตามเอกสารทิศทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถกระทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. โครงการตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงการที่นักเรียนนำความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนในสาระการเรียนรู้ มาจัดทำเป็นโครงการ
2. โครงการตามความสนใจ เป็นโครงการที่นักเรียนเลือกทำตามความสนใจของตนเอง ตามความต้องการและความถนัด

รูปแบบของโครงการ

Stotter (1997) ได้จัดรูปแบบของโครงการไว้ดังนี้

1. โครงการแบบกำหนดโครงสร้าง (Structure Project) โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อกิจกรรม วิธีการ และการนำเสนอให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ
2. โครงการแบบไม่กำหนดโครงสร้าง (Unstructure Project) โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดหัวข้อกิจกรรม วิธีการ และการนำเสนอตามความสนใจของผู้เรียน
3. โครงการแบบกึ่งกำหนดโครงสร้าง (Semi – Structure Project) โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อกิจกรรม วิธีการ และการนำเสนอ

Brown, Bull และ Pendlebury (1977) ได้จำแนกรูปแบบของโครงการไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. โครงการที่ใช้ห้องปฏิบัติการเป็นหลัก (Laboratory – based)
2. โครงการที่ใช้ห้องสมุดเป็นหลัก (Library – based)
3. โครงการที่ใช้งานหรือชุมชนเป็นหลัก (Work – based/ community – based)
4. โครงการที่ใช้ห้องสตูดิโอเป็นหลัก (Studio – based)

ผลที่เกิดจากการทำโครงการอาจได้ชิ้นงานในรูปแบบต่อไปนี้

1. รายงานโครงการ (Project report)
2. ภาคนิพนธ์ (Dissertation)
3. แบบ (Design)
4. โครงหุ่นการปฏิบัติงาน (Working Model)
5. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Program)
6. โปรแกรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติสัมพันธ์ (Interactive Learning Program)
7. แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

ประเภทของโครงการ

รูปแบบการเรียนแบบโครงการ สามารถจัดเป็นประเภทได้หลายประเภท นักวิชาการหลายท่านได้จัดประเภทโครงการตามลักษณะของการจัดกิจกรรม เช่น

อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง (2543) ได้จัดประเภทของโครงการซึ่งแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมได้ 4 ประเภท คือ

1. โครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูล
2. โครงการประเภทการทดลอง
3. โครงการประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์
4. โครงการประเภททฤษฎี หลักการ หรือแนวคิด

ธัญญณัฐ ชาวเหนือ (2543) ได้จำแนกโครงการตามลักษณะของการจัดทำโครงการได้ 4 ประเภทเช่นกัน กล่าวคือ

1. โครงการประเภทสำรวจ
2. โครงการประเภททดลอง
3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์
4. โครงการประเภทพัฒนาผลงาน

โครงการที่ผู้เรียนในแต่ละระดับ อาจจัดแบ่งประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภทตามลักษณะของการปฏิบัติ ดังนี้

1. โครงการที่เป็นการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง

โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะโดยการออกแบบโครงการในรูปแบบของการทดลอง เพื่อศึกษาว่าตัวแปรตัวหนึ่งมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาอย่างไรบ้าง ด้วยการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษา การทำวิจัยประเภทนี้มีขั้นตอน คือ การกำหนดปัญหา การตั้งวัตถุประสงค์ หรือสมมติฐาน การออกแบบทดลอง การแปรผล การสรุปผลการทดลอง ตัวอย่างเช่น การใช้น้ำซักผ้ารดน้ำต้นไม้ การรีดผ้าที่ประหยัดไฟ และการปลูกพืชสวนครัวโดยไม่ใช้ดิน

2. โครงการที่เป็นการประดิษฐ์คิดค้น

โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ คือ การนำความรู้ ทฤษฎีหลักการ หรือแนวคิดมาประยุกต์ใช้ โดยการประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียน การทำงาน หรือการใช้สอยอื่น ๆ การประดิษฐ์คิดค้นตามโครงการนี้จะครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา สังคม อาชีพ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ตัวอย่างโครงการที่เป็นการประดิษฐ์คิดค้น เช่น เครื่องกรองดักไขมัน เครื่องสีข้าวกลั่น เครื่องรดน้ำต้นไม้รีโมทคอนโทรล การค้าขาย การทำ Home Page เครื่องช่วยเรียนภาษาอังกฤษ

3. โครงการงานที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดใหม่

โครงการประเภทนี้ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอหลักการ ความรู้ ทฤษฎีแนวคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ยังไม่มีใครคิดมาก่อน หรือข้อขัดแย้ง หรือขยายจากของเดิมที่มีอยู่ ซึ่งความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่เสนอต้องผ่านการพิสูจน์อย่างมีหลักการ หรือวิธีการที่น่าเชื่อถือตามกติกา/ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นมาเอง หรืออาจใช้กติกาหรือข้อตกลงเดิม มาอธิบายข้อความรู้ ทฤษฎี หลักการ แนวคิดใหม่ก็ได้ โครงการที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดนี้ ผู้ทำโครงการต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี หรือต้องมีการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลมาประกอบอย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดความรู้ ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดใหม่ขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น การจัดทำปฏิทินประจำปี พลังงานแสงอาทิตย์ อาหารเพื่อสุขภาพ ระบบนิเวศป่าชายเลน

4. โครงการที่เป็นการสำรวจ รวบรวมข้อมูล

อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง (2543) ได้กล่าวถึงโครงการประเภทสำรวจ พอสรุปได้ว่าโครงการประเภทนี้ ผู้เรียนเพียงต้องการสำรวจและรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลเหล่านั้น มาจำแนกเป็นหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เห็นลักษณะหรือความสัมพันธ์ในเรื่องที่ต้องการศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวอย่างโครงการประเภทนี้ เช่น

- การสำรวจประชากร และชนิดของสิ่งต่าง ๆ เช่น สัตว์ พืช หิน แร่ ฯลฯ ในท้องถิ่นหรือบริเวณที่ต้องการศึกษา

- การสำรวจพฤติกรรมต่าง ๆ ของสัตว์ในธรรมชาติ
- การสำรวจคุณภาพน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา
- การสำรวจมลพิษของอากาศในแหล่งต่าง ๆ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (ม.ป.ป.) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับโครงการ ประเภทสำรวจไว้เช่นกันว่า โครงการแบบสำรวจเป็นโครงการที่ไม่ต้องมีการจัด หรือกำหนดตัวแปร เป็นการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลนั้น มาจำแนกเป็นหมวดหมู่ นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีระบบ

ตัวอย่างโครงการประเภทสำรวจ เช่น

- การสำรวจมลภาวะในชุมชน
- ลักษณะนามในภาษาอื่น
- การใช้ภาษาแสดงในหนังสือพิมพ์

โครงการประเภทนี้จึงเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีระบบ เพื่อให้เห็นถึงลักษณะหรือความสัมพันธ์ของเรื่องดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การปฏิบัติตามโครงการนี้ ผู้เรียนจะต้องไปศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น สอบถาม สัมภาษณ์ สำรวจ โดยใช้เครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก ฯลฯ ในการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการศึกษา

ตัวอย่างโครงการที่เป็นการสำรวจ รวบรวมข้อมูล เช่น

- การสำรวจประชากร พืช สัตว์ หินแร่
- การสำรวจพื้นที่เพาะปลูกในชุมชน
- การสำรวจความต้องการเกี่ยวกับอาชีพของชุมชน
- การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน

ฯลฯ

ส่วนประกอบโครงการ

การเขียนรายงานโครงการเป็นรูปแบบหนึ่งของการเสนอผลงานที่นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ต้นจนจบ โครงการที่สมบูรณ์ควรประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้ทำโครงการ/ โรงเรียน/ พ.ศ. ที่จัดทำ
3. ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
4. ที่มาและความสำคัญของโครงการ
5. จุดประสงค์ของโครงการ
6. บทคัดย่อสั้น ๆ บอกเค้าโครงอย่างย่อ ๆ ประกอบด้วย เรื่อง/ วัตถุประสงค์/

วิธีการศึกษา และสรุปผลสั้น ๆ

7. กิตติกรรมประกาศ แสดงความขอบคุณบุคคล หรือหน่วยงานที่มีส่วนช่วยเหลือ

ให้งานสำเร็จ

8. สมมติฐาน
9. ตัวแปรที่จะศึกษา
10. อุปกรณ์ที่ใช้
11. แผนการทำงานของนักเรียน

12. วิธีการศึกษา/ ขั้นตอนการปฏิบัติ
13. สรุปผลการศึกษา
14. อภิปรายผล/ ประโยชน์ที่ได้รับ/ ข้อเสนอแนะ
15. เอกสารอ้างอิง

ขั้นตอนการเรียนแบบโครงงาน

การเรียนแบบโครงงานเป็นกิจกรรมการเรียนที่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียนหรือกลุ่มผู้เรียน ที่จะต้องเลือกหรือกำหนดโครงงานที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง โดยที่โครงงานนั้นอาจจะเกี่ยวกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ หรือบทเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ให้มากขึ้น

สำหรับขั้นตอนการเรียนแบบโครงงาน นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอไว้ ดังนี้
ขั้นตอนการเรียนแบบโครงงานตามแนวทาง Fried – Booth (1987) ได้ระบุขั้นตอนของโครงงานไว้ดังนี้

1. ขั้นวางแผน เป็นขั้นของการร่วมมือกันอภิปรายเนื้อหา และขอบเขตของโครงงาน โดยพยากรณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
2. ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นของการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ โดยใช้ทักษะทางภาษา คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ผสมผสานกันอย่างเป็นธรรมชาติ
3. ขั้นทบทวนและแก้ไขผลงาน เป็นขั้นของการอภิปรายแสดงความคิดเห็นระหว่างดำเนินการและหลังการดำเนินการ

Fried – Booth เห็นว่า โครงงานจะสัมฤทธิ์ผลขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งเร้า (Stimulus) อันได้แก่ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
2. การกำหนดเป้าหมายของโครงงาน (Definition of the Project Objective)
3. การฝึกหัดด้านทักษะทางภาษา (Practice of Language Skills)
4. การออกแบบเครื่องมือ (Design of Written Materials)
5. กิจกรรมกลุ่ม (Group Activities)
6. การรวบรวมข้อมูล (Collecting Information)
7. การจัดระบบข้อมูล (Organization of Material)
8. การนำเสนอผลงาน (Final Presentation)

ขั้นตอนการเรียนแบบทำโครงการตามแนวทาง ของ Kessler (1992) การเรียนแบบโครงการตามแนวทางของ Kessler เรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งได้ว่าโครงการแบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Projects) ซึ่งขั้นตอนการเรียนโดยใช้โครงการแบบกลุ่มร่วมมือ (Co-op-Co-op) มีลำดับดังนี้

1. นักเรียนร่วมมือกันอภิปรายทั้งชั้นเกี่ยวกับหัวข้อหลัก (Topic) ที่จะเรียนรู้ โดยร่วมกันอภิปรายในประเด็นว่ามีอะไรบ้างที่เรารู้แล้วเกี่ยวกับหัวเรื่องนี้ (What they already know?) และนักเรียนต้องการเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง (What they would like to know?) โดยกำหนดเป็นหัวข้อรอง อาจมีได้หลายหัวข้อ

2. แบ่งนักเรียนออกเป็นทีมย่อย

3. สมาชิกแต่ละทีมร่วมกิจกรรมการสร้างทีม (Team Building Activities) เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเป็นทีมเดียวกัน

4. ทีมเลือกหัวข้อรองจากกิจกรรมในข้อ 1 มาทีมละ 1 หัวข้อ

5. แต่ละทีมแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อยอีก (Subteams) ซึ่งอาจเป็นรายเดี่ยวหรือเป็นคู่ เพื่อเลือกหัวข้อย่อย (Mini topics) จากหัวข้อรองเพื่อทำการศึกษาต่อไป

6. แต่ละคนหรือแต่ละคู่ (Individual or Partners) ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยตามหัวข้อย่อยที่เลือก และเตรียมนำเสนอต่อทีมของตนเอง

7. นำเสนอผลการศึกษา - ค้นคว้า - วิจัย หัวข้อย่อย

8. ทีมเตรียมนำเสนอเกี่ยวกับหัวข้อของทีมต่อชั้นเรียน

9. นำเสนอผลการศึกษา - ค้นคว้า - วิจัยต่อชั้นเรียน

10. ประเมินผลการนำเสนอ

ขั้นตอนการเรียนแบบทำโครงการตามแนวทาง ของ Ribe & Vidal (1993) ได้กำหนดขั้นตอนในการทำโครงการไว้ดังนี้

1. ขั้นสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน (Creating a Good Atmosphere) เป็นขั้นเตรียมความพร้อมให้สมาชิกในกลุ่มทำ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการทำงาน เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เข้าช่วยเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยและพร้อมที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน

2. ขั้นกระตุ้นให้เกิดความสนใจ (Getting the Class Interested) เป็นขั้นของการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ในอันที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ ซึ่งอาจใช้การระดมสมอง ใช้ดนตรี สไลด์ หรือธรรมชาติ เพื่อนำความรู้สึกของผู้เรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน

3. **ขั้นเลือกหัวข้อ (Select the Topic)** เป็นขั้นของการเจรจา และสังเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประมวลเป็นหัวเรื่องของโครงการ

4. **ขั้นสร้างโครงร่างของโครงการ (Creating a General Outline of the Project)** เป็นขั้นวางแผนและกำหนดขอบเขตของโครงการ วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานจัดเตรียมอุปกรณ์ เป็นต้น

5. **ขั้นลงมือปฏิบัติงานตามหัวเรื่อง (Doing Basic Research Around the Topic)** เป็นขั้นดำเนินการตามโครงร่างของโครงการตามหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม

6. **ขั้นรายงานผลการปฏิบัติงานสู่ชั้นเรียน (Reporting to the Class)** เป็นขั้น ถ่ายโยงความคิดความรู้สึกสู่ชั้นเรียน อาจเป็นการรายงานด้วยการพูดหรือการเขียน

7. **ขั้นกระบวนการย้อนกลับ (Processing Feedback)** เป็นขั้นของการย้อนกลับ สურางค์ สากร (2531) ได้สรุปไว้ว่าการเรียนแบบโครงการมีขั้นตอนหลัก ๆ อยู่ 4 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นเสนอแนะปัญหา (Need and Problem)** เป็นขั้นที่นักเรียนพบเห็น ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมกับความสามารถ หรือครูอาจจะเป็นผู้ชี้แนะ ให้นักเรียนเกิดปัญหาก็คือ

2. **ขั้นวางแผน (Planning)** โดยการวางแผนและจัดเตรียมทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่จะใช้ในโครงการ วิธีการในการทำงาน และระยะเวลาของการทำงาน

3. **ขั้นลงมือการปฏิบัติงานตามแผน (Doing)** ในขั้นนี้ นักเรียนจะต้องลงมือ ทำงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ในขั้นที่ 2 หากมีปัญหาคือต้องรีบปรึกษาครูผู้ดูแลประจำโครงการ

4. **ขั้นสรุปและการประเมินผล (Conclusion and Evaluation)** เป็นการสรุปผล ที่ได้จากการทำโครงการว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และทำการประเมินตามแผนที่ได้ กำหนดไว้ด้วย

ธัญญณัฐ ชาวเหนือ (2543) ได้เสนอขั้นตอนการจัดทำโครงการไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **การเลือกโครงการ** เป็นขั้นที่ครูผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความ สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาและเลือกหัวข้อที่ตนสนใจ เช่น การอภิปราย การใช้ สื่อกรณีตัวอย่าง ยั่วยุให้เกิดความสงสัย อยากรู้ อยากหาคำตอบ นำข้อสงสัยมากำหนดเป็นหัวข้อ ของโครงการ

2. การวางแผนโครงการ เป็นขั้นที่มีการอธิบาย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อโครงการที่ผู้เรียนเลือกศึกษา หรือกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ดำเนินการ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ หรือการฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำโครงการเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน

3. การปฏิบัติเป็นขั้นที่ผู้เรียนดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยมีครูผู้สอนดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ หรือช่วยแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการได้สำเร็จ

4. การประเมินผล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานโครงการ เพื่อสรุปผลงานการปฏิบัติว่า บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ผู้เรียนได้รับประโยชน์อะไรจากการทำโครงการบ้าง มีปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

5. การเสนอผลโครงการ เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ตามลักษณะของงาน ซึ่งอาจจะมีการนำเสนอเฉพาะภายในชั้นเรียน ภายในโรงเรียน หรือภายนอกโรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รูปแบบการนำเสนอผลงานสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น

5.1 การรายงานด้วยเอกสาร

5.2 การเล่าสู่กันฟัง

5.3 นำเสนอในการประชุม

5.4 การจัดนิทรรศการ

5.5 การแสดงละคร

ฯลฯ

อุดมศักดิ์ ธนกิจรุ่งเรือง (2543) ได้เสนอว่า การทำโครงการเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง และมีการดำเนินงานหลายขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การคิดและเลือกหัวเรื่อง

2. การวางแผน

3. การดำเนินงาน

4. การเขียนรายงาน

5. การนำเสนอผลงาน

สุพล วงสินธุ์ (2543) เสนอขั้นตอนการทำโครงการไว้เช่นกัน กล่าวคือ

1. การกำหนดปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษา
2. กำหนดตัวแปร ตัวแปรที่ต้องการศึกษาเป็นตัวแปรต้น ผลที่ตามมาเป็นตัวแปรตาม

และถ้ามีความจำเป็นต้องควบคุมตัวแปรเพื่อให้ข้อมูลน่าเชื่อถือ ตัวแปรนั้น คือ ตัวแปรควบคุม

3. ออกแบบการทดลอง หรือกำหนดวิธีการ หรือแหล่งข้อมูลที่จะต้องไปศึกษา

4. ดำเนินการทดลอง หรือศึกษาตามที่วางแผนเอาไว้ ถ้าเป็นโครงการประเภททดลอง ต้องมีการทดลองหลาย ๆ ครั้ง (อย่างน้อย 3 ครั้ง) เพื่อให้เกิดความแน่ใจก่อนนำผลที่ได้มาสรุป

5. อภิปรายผล นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาประเมิน อภิปราย โดยการศึกษาจากการทดลองมาประเมิน อภิปราย โดยการศึกษาจากเอกสารหลักฐานอื่น ๆ มาประกอบว่า มีข้อแตกต่างกันเพราะอะไร

6. นำเสนอผลการศึกษาในรูปรายงาน หรือจัดบอร์ดแสดงสิ่งที่ศึกษา หรือด้วยวาจา และจากประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการของ สุนันทา สุนทรประเสริฐ

(ม.ป.ป.) โครงการมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา วุฒิภาวะของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมที่โรงเรียน จึงสามารถกำหนดขั้นตอนการจัดทำโครงการได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกเรื่องที่น่าสนใจ
2. เตรียมไปหาแหล่งความรู้
3. ทำการวางแผนก่อน
4. ทำตามขั้นตอนอย่างสนุกสนาน
5. เขียนรายงานอย่างมั่นใจ
6. นำเสนองานได้เหมาะสม

ชาร์ด (Chard, 1995) เสนอกิจกรรมหลัก ๆ ในการสอนแบบโครงการ ดังนี้

1. การอภิปราย
2. ทักษะศึกษา
3. กิจกรรมการนำเสนอ
4. กิจกรรมการศึกษาค้นคว้า
5. การจัดแสดง

ขั้นตอนการเรียนแบบโครงงานที่นักศึกษาได้เสนอไว้ข้างต้น มีความสอดคล้องกัน พอสรุปได้ว่า การเรียนแบบโครงงานเป็นกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การดำเนินกิจกรรมจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ กล่าวคือ จะเริ่มจากการกำหนดปัญหาหรือเลือกหัวข้อที่สนใจ จะศึกษา จากนั้นจะเป็นการวางแผนโครงงาน ลงมือดำเนินการ ประเมินผล และนำเสนอโครงงานตามลำดับ

แนวทางการวัดและประเมินผลโครงงาน

การประเมินโครงงานเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นในการทำงาน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินผลได้ดังนี้

สมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2528 : 179) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน"

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2528 : 1) กล่าวไว้ว่า "การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตีความและตัดสินคุณค่าจากสิ่งที่วัดได้ โดยอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผนในการรวบรวมข้อมูล ตลอดจน เหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินว่ากิจกรรมการศึกษานั้นดีหรือเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ ประการใด"

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 94) ได้สรุปเกี่ยวกับการประเมินไว้ว่า "การประเมินผล คือ กระบวนการพิจารณาตัดสินประสิทธิภาพหรือคุณค่าของวัตถุ คน สิ่งของ แผนงาน โครงการ ผลผลิตหรือผลงาน หรือการดำเนินงาน กิจกรรมที่เกิดขึ้นว่าบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวัดเป็นหลัก"

ศิริชัย กาญจนวาสี (2543 : 15) กล่าวว่า "การประเมินเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่า (Value Judgment) ของสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยทั่วไป การประเมินต้องอาศัยข้อมูลจากการวัดที่เป็นปรนัย แต่บางครั้งการประเมินต้องอาศัยการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้น การประเมินมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ ข้อมูลจากการวัด การตีความ และการกำหนดคุณค่าตามเกณฑ์มาตรฐาน"

นอกจากนั้น ศิริชัย กาญจนวาสี ยังให้ความคิดเห็นต่อไปว่า "การวัดและการประเมินมีความสัมพันธ์กัน ข้อมูลจากการวัดอย่างเป็นทางการ เช่น การสอบข้อเขียน การสอบภาคปฏิบัติ การสัมภาษณ์ การสังเกต และจัดบันทึกอย่างเป็นทางการ เป็นต้น และหรือข้อมูลที่ไม่ได้มาจากการวัด เช่น การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ การสอบถามจากผู้อื่น เป็นต้น ข้อมูลจาก

แหล่งดังกล่าว ถูกนำไปใช้ในการประเมินด้วยการตัดสินคุณค่าผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการเปรียบเทียบกับปกติวิสัยของกลุ่มหรือเกณฑ์มาตรฐาน"

อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง (2543) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการว่า การประเมินโครงการอาจจะดำเนินการประเมินโดยบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ดังนี้

- ผู้เรียนประเมินตนเอง
- เพื่อนช่วยประเมิน
- ผู้สอน หรือครูที่ปรึกษาประเมิน
- ผู้ปกครองประเมิน
- บุคคลอื่น ๆ ที่สนใจและมีส่วนเกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการเพิ่มเติมว่า การประเมินผลโครงการควรใช้การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง (Authentic Assessment) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. ทำไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ยึดพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกเป็นสำคัญ
3. เน้นการพัฒนาตน และการประเมินตนเอง
4. ให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
5. มีการเก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติได้ทุกบริบท (Context) ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน และสามารถสะสมคะแนน
6. อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ในชีวิตจริง
7. เน้นคุณภาพของผลงานซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้สู่ความสามารถของผู้เรียน
8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง เช่น ใช้ข้อมูลในการสังเคราะห์ อธิบายสรุปเป็นกฎทั่วไป ตั้งสมมติฐาน สรุป และแปรผล เป็นต้น
9. วัดปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน ไม่เครียด
10. สนับสนุนการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบร่วมกัน

ัญญณัฐ ชาวเหนือ (2543) เสนอวิธีการวัดผลประเมินผลโครงการไว้ 2 ประเด็นหลัก ๆ เช่นกัน กล่าวคือ

การวัดผลและประเมินผลโครงการ ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ครู และนักเรียนอาจร่วมกัน กำหนดเกณฑ์ กำหนดวิธีการวัดผล และประเมินผลร่วมกัน เช่น

1. กำหนดวิธีการวัดผล

1.1 ใช้วิธีการสังเกต

- สังเกตความตั้งใจในการทำงาน
- สังเกตการมีส่วนร่วมการทำงานในกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกัน

และกัน การให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น

- สังเกตการนำเสนอผลงาน รูปแบบการนำเสนอ ความน่าสนใจ

ในการนำเสนอ การมีส่วนร่วมในการนำเสนอ

1.2 ใช้วิธีการประเมินผลงานจากชิ้นงาน

2. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามความเหมาะสม อาจกำหนดค่าคะแนนเป็นระดับ 1 2 3 4 ก็ได้

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการประเมินผู้เรียนไว้ในมาตรา 26 ว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา”

ลัดดา ภูเกียรติ (2544) ได้แสดงทัศนะว่า “การประเมินตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติศึกษานั้น ได้มีการปรับเปลี่ยนจากเดิมที่เคยวัด และประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนเฉพาะด้านความรู้ และความจำของเนื้อหาเท่านั้น มาเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากกว่า โดยจะต้องมีการวัดให้ครอบคลุมเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านกระบวนการทำงาน และผลงานของเขา รวมทั้ง ด้านความรู้ ความรู้สึกร และทักษะที่เขาแสดงออกในทุกด้าน ด้วยการยึดหลักของการประเมินตามสภาพความเป็นจริง (authentic assessment) หรือสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจริง ๆ โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการประเมิน ได้แก่ การจัดเก็บเอกสารข้อมูล (documentation) ของผลงาน และกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียน ซึ่งสามารถประเมินได้ตลอดเวลาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน และประเมินโดยสรุปเป็นภาพรวมทั้งหมดของเขา จากเอกสารข้อมูลต่าง ๆ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรม ตัวอย่างผลงาน ภาพถ่าย แถบบันทึกเสียง วิดีทัศน์บันทึกพฤติกรรม และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนทำ บันทึกประจำวันของนักเรียน บันทึกความก้าวหน้าในการทำงาน สังคมมิติ การสัมภาษณ์ แบบสำรวจ การทดสอบแบบไม่เป็นทางการ เป็นต้น”

นอกจากนี้ ลัดดา ภูเกียรติ (2544) ได้ให้เสนอแนะกรอบหรือแนวทางในการประเมินโครงการของครูผู้สอน 4 เรื่องใหญ่ ๆ ดังนี้

1. จะประเมินอะไร

สิ่งที่ประเมินจากโครงการของเด็ก ๆ ครูควรจะทำ การประเมินงานทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การเลือกเรื่อง เนื้อหาสาระ กระบวนการในกาทำงาน กระบวนการเรียนรู้ การแสดงออกถึง สิ่งที่เป็นความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมไปถึงผลงานหรือชิ้นงาน ที่ได้จากการทำโครงการนั้น ๆ

2. จะประเมินเมื่อใด

การประเมินควรมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ โดยประเมินตามสภาพจริง ซึ่งอาจแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ประเมินระหว่างการทำโครงการ และประเมินหลังจากโครงการเสร็จสิ้นลงแล้ว

3. จะประเมินจากอะไร โดยวิธีใด

วิธีการที่จะใช้ในการประเมิน ได้แก่ การตรวจจากผลงาน ชิ้นงาน เอกสาร รายงาน แบบบันทึกต่าง ๆ เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม แบบวัดความรู้สึกความพึงพอใจในการทำโครงการ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการทำงานกลุ่ม รวมทั้ง การทดสอบในด้านความรู้ความสามารถ และทักษะกระบวนการทำงาน แฟ้มสะสมงาน หรืออื่น ๆ ที่เป็นร่องรอยหลักฐานที่สามารถวัดได้จริง เป็นต้น

4. จะประเมินโดยใคร

การประเมินที่ดี ควรเป็นการประเมินที่ครอบคลุมจากทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทั้งตัวนักเรียนเอง เพื่อน ๆ ในกลุ่มที่ทำงานด้วยกัน เพื่อนคนอื่น ๆ ครู อาจารย์ที่เลี้ยง ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

สำหรับการประเมินโครงการในส่วนที่เป็น การประเมินด้วยตัวนักเรียนผู้ทำโครงการเอง ควรได้มีการประเมินใน 3 ลักษณะ คือ

- การประเมินงานที่ทำ เพื่อต้องการทราบว่านักเรียนมีความพึงพอใจกับงานที่กลุ่ม ได้ใช้ความตั้งใจ ความมานะพยายามทำมากน้อยเพียงใด นักเรียนคิดว่างานที่ทำนั้นดีหรือยัง มีจุดบกพร่องในด้านใดบ้าง การทำงานของกลุ่มได้ทำกันอย่างเต็มความสามารถของแต่ละคนหรือยัง งานที่ทำมีปัญหาอย่างไร และกลุ่มได้ใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีใดประสบความสำเร็จหรือไม่ และได้แสดงถึงความพยายามที่จะหาวิธีการแก้ปัญหาอื่นใดมาทดแทนบ้างหรือไม่

- การประเมินตนเอง เป็นการประเมินตนเองด้วยตัวนักเรียนเอง ซึ่งจะฝึกให้นักเรียนยอมรับความจริงเกี่ยวกับความสามารถ ความรับผิดชอบ ความตั้งใจในการทำงาน ทำให้เด็ก ๆ

ได้รู้จักตนเองมากขึ้น และเป็นการยอมรับความสามารถของตนเองอย่างตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง หรือมีอคติใด ๆ ทั้งสิ้น

- การประเมินเพื่อนร่วมงาน เป็นการประเมินที่เพื่อนร่วมกลุ่มในการทำงาน ประเมินซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ การประเมินซึ่งกันและกันทำให้นักเรียนแต่ละคนได้รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเองที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขจากการมองของเพื่อนที่ใกล้ชิด และทำงานร่วมกัน ทำให้เด็กได้รู้จักตนเองในมุมมองต่าง ๆ มากขึ้น เพราะบางครั้งตัวเองมักมองไม่เห็นจุดอ่อนหรือจุดบกพร่องดังกล่าว และทำให้การปฏิบัติงานผิดพลาดซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นต้น

สมศักดิ์ ภูมิภาคาวรรณ (2544) เสนอว่า วิธีการประเมินโครงการ ควรมีลักษณะ 6 ประการ คือ

1. การประเมินชิ้นงาน (Assessing Artifacts)
2. การประเมินรายงานหรือภาคินพนธ์ (Assessing Report or Dissertation)
3. การประเมินโดยสอบปากเปล่า (Vivas)
4. การประเมินจากโปสเตอร์หรือการจัดนิทรรศการโครงการ (Poster Sessions/ Exhibitions)
5. การประเมินจากการนำเสนอ (Presentation)
6. การประเมินจากสมุดบันทึก (Log Books)

การประเมินผลจึงเป็นหัวใจของการเรียนการสอนที่สะท้อนสภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันประเมินผลว่ากิจกรรมที่ทำไปนั้น บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ปัญหาและอุปสรรคที่พบคืออะไรบ้าง ได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำโครงการนี้

บทบาทของผู้เรียน

ในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ เป็นกระบวนการที่จะต้องอาศัยการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ บทบาทของผู้เรียน สามารถจำแนกแผนการเรียนได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. **ระยะเริ่มต้นโครงการ** เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องเลือกเรื่องที่จะทำโครงการ โดยเลือกจากเรื่องที่ตนสนใจศึกษา เพื่อแก้ปัญหาที่ประสบในชีวิตประจำวัน หรือเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจจากเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือจากบทเรียน หรือจากชุมชน หรือจากการกระตุ้นของครู

2. **ระยะการทำโครงการ** เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ ระบุ ประโยชน์ หาแนวโน้มหรือคาดเดาคำตอบ (สมมติฐาน) กำหนดวิธีการศึกษาที่หลากหลาย เลือก แนวทางการศึกษา ลงมือศึกษา และเก็บรวบรวมผลที่ได้จากการศึกษา

3. **ระยะการเสนอผลการศึกษา** เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องสรุปผลหรือสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง แล้วนำเสนอผลการศึกษา ค้นคว้าในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง การเขียนรายงานสถานการณ์จำลอง การสาธิต การจัดนิทรรศการ การบรรยาย การรายงานปากเปล่า และอื่น ๆ

4. **ระยะพัฒนาโครงการ** เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมโครงการ ไปเชื่อมโยงต่อด้วยการสะท้อนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ให้ได้ความรู้ใหม่ ถ้าหากต้องการศึกษา ในเชิงลึกในสิ่งที่ท้าทายใหม่ ๆ ก็สามารถให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ไปอย่างต่อเนื่อง และลึกซึ้งต่อไป

แผนการจัดกิจกรรมโครงการทั้ง 4 ระยะดังกล่าวนี้ จะต้องเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง ที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมโครงการประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเลือกเรื่องที่จะทำโครงการ สิ่งสำคัญ คือ เรื่องหรือปัญหาที่ได้มาต้องมาจากนักเรียน เกิดความสงสัย หรือต้องการคำตอบ หรือต้องการปฏิบัติงานนั้น ๆ ด้วยตนเอง

บทบาทของผู้สอน

แคทซ์ และชาร์ด กล่าวว่า ในการสอนแบบโครงการ บทบาทของครู (The Role of Teacher) ควรจะมีบทบาทดังนี้

1. เป็นผู้เฝ้าติดตามความสนใจของเด็ก
2. จัดเตรียมกิจกรรมตามความต้องการของเด็ก
3. เป็นผู้คอยช่วยเหลือในการแก้ปัญหาของเด็ก
4. เป็นผู้กระตุ้นให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชาร์ด (Chard, 1995) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ครูควรจะต้องเป็นผู้คอยสังเกต บันทึกรายความคิด และคำถามตามความสนใจของเด็ก แล้วจัดกิจกรรมตามความสนใจของเด็กอีกด้วย

ในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมโครงการ ครูผู้สอนจะต้องมีกิจกรรมสนับสนุนให้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง ครูจึงควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. ชี้ชวน ชักชวน จัดกิจกรรมให้มีการศึกษาสภาพแวดล้อมรอบตัวหรือชุมชน เพื่อจุดประกายความสงสัยใคร่รู้ให้กับนักเรียนไปสู่แรงจูงใจที่อยากจะศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงลึก

2. ใช้คำถามเชื่อมโยงจากข่าว เหตุการณ์ หรือปัญหาจากชุมชน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากติดตาม
  3. ใช้คำถามเชื่อมโยงจากบทเรียนปกติ เช่น "มีเรื่องอะไรอีกที่นักเรียนต้องการรู้"
  4. ใช้สื่ออื่น ๆ เช่น ภาพนิ่ง ป้ายนิเทศ วิดีทัศน์ ฯลฯ และสื่อที่ใช้ควรทิ้งปัญหาให้นักเรียนคิดที่จะศึกษาต่อ
  5. ช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเลือกรื่อง/ ปัญหา/ ประเด็นที่ตนสนใจใคร่จะรู้เพิ่มขึ้นได้มากขึ้น เพื่อจะทำโครงการ
  6. ร่วมกับผู้เรียนวางแผนกำหนดเรื่อง โดยร่วมคิดหาความเชื่อมโยงเรื่องโดยใช้เครือข่ายใยแมงมุม (Web)
  7. ใช้คำถามให้ผู้เรียนคิดถึงความต้องการ หรือประเด็นที่ต้องการศึกษาเรื่องที่เลือกได้แล้ว
  8. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของจุดประสงค์ของผู้เรียนที่เลือกโครงการนั้น ๆ และให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะให้คิดอย่างรอบคอบ
  9. ใช้คำถามกระตุ้นให้คาดเดาคำตอบล่วงหน้า เช่น "นักเรียนคิดว่าจะเป็นอย่างไร" หรือ "นักเรียนคิดว่าน่าจะมีผลต่อชุมชนอย่างไร" โดยครูเป็นผู้ให้กำลังใจ ร่วมวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดอย่างรอบคอบ และมั่นใจในคำตอบที่คาดคะเน
  10. กระตุ้น ส่งเสริม และให้คำปรึกษาในการคิดวิธีการศึกษาที่หลากหลาย เลือกวิธีการศึกษาที่สามารถทำได้ เลือกแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม และจัดทำเค้าโครงของโครงการ ตลอดจนประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยในการศึกษาตามขั้นตอนของโครงการ
  11. ให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการ และให้คำแนะนำในกรณีที่ผู้เรียนมีการศึกษาที่กว้างขวางขึ้น เช่น อาจแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติม ตลอดจน จัดเวทีให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นระบบ
  12. ให้คำปรึกษาในการเลือกวิธีการนำเสนอ และจัดบรรยากาศในการนำเสนอ ตลอดจน ให้การเสริมแรง
- แนวทางการช่วยเหลือ สนับสนุนให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ ตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกรื่อง/ ปัญหา/ ประเด็นการกำหนดวัตถุประสงค์ การคาดคะเนคำตอบ การกำหนดวิธีการศึกษา การลงมือปฏิบัติ และการรายงานผลนี้เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของโครงการ

จากการปฏิบัติการสอนโดยใช้โครงการของ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (ม.ป.ป.)

ซึ่งอาจกล่าวถึงประโยชน์ของโครงการ พอสรุปได้ว่า

การเรียนรู้จากโครงการ สามารถยังประโยชน์กับผู้เรียนได้ ดังนี้

- ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับชีวิตจริง
- ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนค้นพบความสามารถ ความถนัด และวิธีการเรียนรู้ของ

ตนเอง

- ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม
- ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ทดลองหาความรู้ และสร้างความรู้ได้

ด้วยตนเอง

- ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และทำอย่าง

มีความสุข

- ผู้เรียนได้รับการปลูกฝัง สังคมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอย่างต่อเนื่อง
- ผู้เรียนได้ประเมิน และปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา
- ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการทำงาน การอยู่

ร่วมกับผู้อื่น การตัดสินใจ ความมีประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ ฯลฯ

อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง (2543) กล่าวถึงประโยชน์ของการทำโครงการไว้ด้วยกัน

9 ประการ คือ

1. กิจกรรมโครงการเหมาะกับการศึกษาในยุคข้อมูลข่าวสาร
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้เต็มที่
3. เกิดความรู้จริง ซึ่งได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการทดลอง ปฏิบัติ ค้นคว้า
4. สามารถใช้ความรู้ได้หลายด้าน (หลายมิติ)
5. เกิดปัญหาเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
6. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
7. ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเกิดความภาคภูมิใจที่ทำงานสำเร็จ
8. ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานจากการเรียนรู้
9. ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นนักค้นคว้า (นักวิทยาศาสตร์)

โดยสรุปแล้วโครงการ เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีส่วนเสริมสร้าง และพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทุกด้านทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เป็นพลังที่สำคัญยิ่งของประเทศชาติในอนาคต

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับโครงการภายในประเทศที่จัดทำและพิมพ์เพื่อเผยแพร่ยังมีจำนวนไม่มาก เท่าที่พบจะเป็นการทำโครงการในรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนได้นำวิธีสอนแบบโครงการ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน จากการศึกษาจะพบว่า โครงการทางด้านวิทยาศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนจะให้ให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นอุดมศึกษา ได้จัดทำโครงการตามความสนใจของนักเรียนเอง ดังตัวอย่างเช่น

1. โครงการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำโครงการเรื่อง Amazing Website ประโยชน์ที่ได้จากการทำโครงการ คือ

1.1 ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานตามความสนใจ และมีความสุขกับการทำงานมาก

1.2 มีความเข้าใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และได้รู้จักกันกับเพื่อนมากขึ้น

1.3 การศึกษาค้นคว้าของนักเรียนช่วยให้นักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้ง ผู้ที่สนใจ โดยทั่วไปสามารถนำไปค้นคว้าข้อมูลตามที่ต้องการได้และผลการศึกษาค้นคว้า ทำให้นักเรียนได้ทราบว่ามีเว็บไซต์ทางด้านวิทยาศาสตร์มีเป็นจำนวนมากมาย และสามารถรวบรวมและจัดเป็นประเภทได้ดังนี้ เว็บไซต์เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ กีฬา การ์ตูน ภาพยนตร์ และเกมส์

2. โครงการ เรื่อง ครูยุคใหม่กับวิธีการเรียนการสอนที่นักเรียนไทยต้องการ ซึ่งจัดทำโดยนักศึกษารัฐบาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สอนสนุก สอนให้ตรงกับเนื้อหา ฯลฯ

ทั้ง 2 โครงการที่ยกตัวอย่างมานั้น เป็นโครงการแบบสำรวจ ส่วนโครงการแบบการทดลองก็มีหลายโครงการ เช่น โครงการเรื่องข้าวหอมสากสำหรับสุขภาพ ของนักเรียน ชั้น ป. 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ยังมีโครงการตามความสนใจ และโครงการประเภทการสร้างทฤษฎี หรือการอธิบายอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งโครงการที่นักเรียนในแต่ละโรงเรียน

หรือแม้แต่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้จัดทำขึ้นแล้วแต่เป็นการสร้างงานวิจัยชิ้นเล็ก ๆ เป็นการสร้างนักวิจัยตั้งแต่รุ่นเยาว์จนถึงวัยผู้ใหญ่ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดจน ท้ายที่สุดเกิดทักษะในการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

จิราภรณ์ โกธรรม (อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) ได้นำโครงการ "Movie Education" มาใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ ศาลายา นครปฐม พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองต่างมีความคิดเห็นว่า โครงการนี้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสและสนใจสอบถาม พูดคุย วิพากษ์วิจารณ์ เกี่ยวกับภาพยนตร์ที่อ่านทั้งในทางเห็นด้วย และไม่เห็นด้วย ทำให้กลุ่มได้รับแนวคิด และมุมมองที่หลากหลายอย่างสนุกสนาน และหลังจากฉายภาพยนตร์ยามเช้าในวันแรก ได้รับการตอบรับให้จัดฉายอีก เมื่อฉายจบแล้วใน 5 วัน สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีความสุข

ผจงจิต ปวโรภาส (อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) นำโครงการ "Teaching English To Younger Learners In The Community" มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์) เพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษทางภาษาอังกฤษ จำนวน 25 คน สรุปผลการทำโครงการได้ดังนี้

1. นักเรียนมีพัฒนาการในการใช้ภาษาอังกฤษที่ดีมาก โดยดูจากการที่นักเรียนจัดกิจกรรมโดยใช้ภาษาอังกฤษทั้งหมดด้วยความคล่องแคล่ว
2. นักเรียนรู้จักเสียสละ เพื่อมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
3. นักเรียนรู้จักบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ระหว่างวิชาได้เป็นอย่างดี
4. นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

จุฬาวัลย์ แก้วดวงดี (อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) ได้ทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวนนักเรียน 42 คน โดยใช้โครงการ "Thai Culture Exhibition in English" เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยเป็นภาษาอังกฤษแก่นักเรียน หลัจากเสร็จสิ้นการประเมินผลงานของแต่ละกลุ่ม โดยครูและนักเรียนประเมินตนเอง สรุปผลการประเมิน ประกอบด้วย ผลวิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินผลงาน แบบประเมินการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แบบบันทึกการปฏิบัติงานในกลุ่ม ข้อเด่น ข้อด้อยจากผู้ประเมินกลุ่มอื่น ๆ และครู รวมทั้ง ผู้สังเกตการณ์

ผู้สอนและนักเรียนต่างมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโครงงานเป็นประโยชน์ที่สุด เพราะมีช่วงให้ผลย้อนกลับหลังการนำเสนอผลงาน ซึ่งนักเรียนสามารถนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงชิ้นงานต่อไปในอนาคตได้ ด้านผู้สอนประทับใจกับชิ้นงานที่นักเรียนนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังเป็นการบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษกับภูมิปัญญาไทย และรายวิชาอาชีพท้องถิ่น รวมไปถึงวิชาสังคมศึกษาด้วย

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟิลด์ (Field, 1989) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กอนุบาลที่เรียนในโครงการทดลองเรียนเต็มวัน กลุ่มตัวอย่าง 106 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 57 คน นักเรียนอยู่ในโครงการเต็มวัน อีก 49 คน เป็นกลุ่มควบคุมเรียนในโรงเรียนอนุบาลครึ่งวัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนอัตมโนทัศน์ดีกว่า

แคทซ์ และชาร์ด เปรียบเทียบการสอนปกติ (Systematic Instruction) กับการสอนแบบโครงงาน ดังแสดงต่อไปนี้

1. การสอนปกติเป็นการแสวงหาความรู้ ทักษะที่ใช้แรงจูงใจจากภายนอก ขณะที่การสอนแบบโครงการเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะที่มีอยู่ และใช้แรงจูงใจจากภายในตัวเด็กเอง
2. ในการสอนปกติ เด็กทำงานเพื่อหวังรางวัล หวังคะแนนจากครู ขณะที่การสอนแบบโครงการเด็กทำงาน เพราะความต้องการและสนใจของเขาเอง
3. ในการสอนปกติ เด็กทำงานเพื่อหวังรางวัล หวังคะแนนจากครู ขณะที่การสอนแบบโครงการ เด็กเป็นคนเลือกที่จะทำกิจกรรมที่หลากหลายที่ครูเตรียมให้
4. ในการเรียนการสอนปกติ ครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแล้วถ่ายทอดสู่เด็ก ขณะที่การสอนแบบโครงการเด็กจะถูกมองว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ครูเป็นผู้คอยช่วยกระตุ้นให้เด็กพัฒนาในบางจุดที่ยังด้อยอยู่
5. ในการเรียนการสอนปกติ ครูเป็นผู้สร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้ และมีผลสำเร็จทางการเรียนที่ดี ขณะที่การสอนแบบโครงการ ทั้งครู และเด็กร่วมกันสร้างการเรียนรู้ และผลสำเร็จทางการเรียน

แพทริซิโอ บราคามอนเต (Patricio Bracamonte อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) ได้ศึกษาโครงงาน Teaching English through English : A Video Project กับนักศึกษาวิทยาคู ปี 4 ในเมืองซานติเอโก ประเทศชิลี จำนวน 13 คน สรุปผลที่ได้

จากการสอน โดยโครงงาน คือ กระบวนการ (Process) ของโครงงานมีความสำคัญกว่าชิ้นงาน (Product) มาก เพราะทำเป็นภาษาอังกฤษ กลุ่มก็ทำงานเป็นทีมได้คืออย่างที่ไม่เคยคิดมาก่อน และทั้งครูและนักศึกษาได้ประสบการณ์อันดียิ่งในแง่ของการเรียนการสอน และในแง่ของทักษะทางสังคม

บาร์บารา ครูชิน (Barbara Kruchin, อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) ได้นำกระบวนการสอนแบบโครงงานมาสอนให้กับนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนสอนภาษาของเอกชนในเมืองพอร์ต อิลเลอร์ ประเทศบราซิล โดยใช้ชื่อโครงการว่า โครงการ "Talent Show" นักเรียนได้นำเสนอละครเรื่อง Cinderella ข้อคิดเห็นของครูและนักเรียน เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมโครงการนี้ ผลปรากฏคือ

1. จุดเด่นของโครงการนี้ คือ นักเรียนไม่ว่าจะเรียนระดับใด ก็สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ ไม่เฉพาะแต่การแสดงบทบาทสมมติเท่านั้น ยังสามารถใช้ภาษาได้อย่างเป็นอิสระมากกว่าการแสดงละคร
2. คุณภาพของงานละคร และภาษาที่ใช้ นักเรียนระดับต้นในชั้นเริ่มแรกสามารถเล่นเรื่อง Cinderella ได้และทำได้ดีในแง่ของการใช้ภาษา
3. โครงงานนี้ทำให้นักเรียนได้ตระหนักว่า ภาษานั้นมีชีวิต สนุก สร้างสรรค์ เป็นอะไรที่เล่นได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ลำดับขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การกำหนดขอบเขตของเนื้อหา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. รูปแบบการวิจัย
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย จำนวนทั้งสิ้น 150 คน ซึ่งกำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคีรีมาศพิทยาคม ที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

จับสลากได้โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม และจับฉลากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมี 3 ห้องเรียน อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้องเรียน ผลการจับสลาก ได้นักเรียนชั้น ม.5/1 ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 45 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ใช้โครงสร้างรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) และยึดเนื้อหาในด้านไวยากรณ์ จำนวนภาษา และขอบเขตของคำศัพท์ในหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2539 มาเป็นกรอบในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพัฒนาจากเอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการสืบค้น ในโครงการพัฒนาการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา และผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และได้รับการแก้ไขแล้ว (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญอยู่ในภาคผนวก ก)

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการทดลองสอน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ
โครงการแบบการสำรวจ ในรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยว
ภายในท้องถิ่น

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองสอน ดำเนินการจัดกิจกรรมและกระบวนการ
เรียนการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ
50 นาที

ขั้นตอนที่ 3 ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) เมื่อดำเนินการสอนครบ
8 สัปดาห์แล้ว จึงทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับการทดสอบ
ก่อนเรียน (Pretest)

ขั้นตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน จะเป็นการ
สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
โครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยประยุกต์
มาจากดัชนีปัจจัยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในการสอบถามความคิดเห็นนี้ จะเป็นขั้นตอน
สุดท้ายของการทดลองสอน

สำหรับเกณฑ์การประเมินค่าของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการ
เรียนการสอน ใช้หลักเกณฑ์ของ วิราพร พงศ์อาจารย์ (2541) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	แสดงว่า มีความคิดเห็นในด้านนั้นต่ำมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	แสดงว่า มีความคิดเห็นในด้านนั้นค่อนข้างต่ำ
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	แสดงว่า มีความคิดเห็นในด้านนั้นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	แสดงว่า มีความคิดเห็นในด้านนั้นมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	แสดงว่า มีความคิดเห็นในด้านนั้นมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล นำผลทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการ
สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่ง
ท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้กระทำตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ก่อนทำการสอนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest)
2. ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่ได้เตรียมการไว้โดยใช้รูปแบบการสอนโครงงานแบบสำรวจ ในรายวิชาภาษาอังกฤษโครงงาน (อ 209 ก) เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที
3. เมื่อสอนครบถ้วนตามแผนการสอนที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็น ให้นักเรียนและผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น แล้วผู้วิจัยดำเนินการตรวจให้คะแนน

รูปแบบการวิจัย

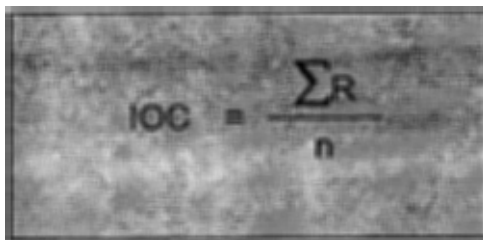
ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้รูปแบบการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
R _C	T _{1E}	X	T _{2E}

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. หาค่า IOC ของเครื่องมือ

นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ย เรียกว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence) หรือ IOC โดยใช้สูตร

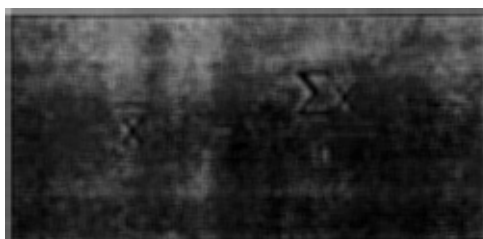

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ = ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
n = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากหนังสือของ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2526 : 89 – 91)

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น โดยใช้สถิติดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร

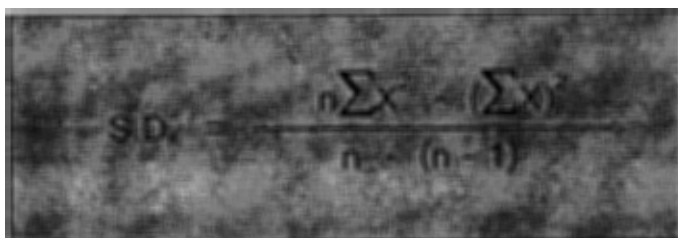

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = คะแนนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n = จำนวนข้อมูล

(ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2534 : 40)

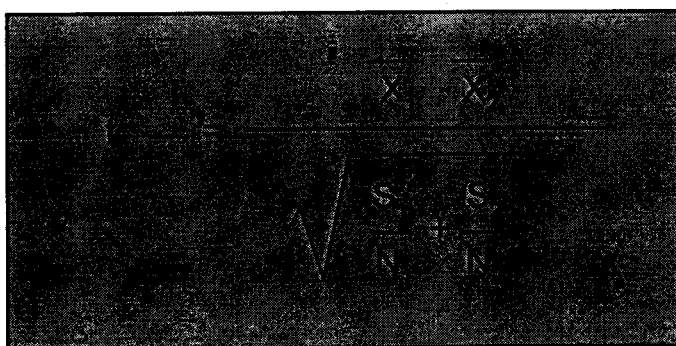
2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n - (n-1)}$$

- เมื่อ S.D. = ค่าดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $(\sum X)^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2534 : 71)

2.3 ค่าความแตกต่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง pretest และ posttest

$$\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบ การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังจากนั้น ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนทั้งของนักเรียน และผู้ปกครอง

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่าง Pretest และ Posttest ของนักเรียนในการเรียนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนน Pretest และ Posttest ของนักเรียน
ในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก)
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

Pretest – Posttest	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t – value	Sig.
Pretest	45	52.31	10.69	44	-19.770	0.000*
Posttest	45	77.22	5.86			

จากตารางที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($t = -19.770$, sig. = 0.000)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นของนักเรียน หลังการเรียน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียนด้านเนื้อหา

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ก. ด้านเนื้อหา			
1. เกิดจากความสนใจของนักเรียน	4.33	0.71	มาก
2. มีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.16	0.71	มาก
3. เป็นความรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.41	0.84	มาก
4. มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.53	0.69	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.36	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านเนื้อหาในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.36$) ส่วนข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนมีความเห็นว่าการเรียนการสอนวิชานี้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ เป็นความรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.41$) และเนื้อหาเกิดจากความสนใจของนักเรียน ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียนด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ข. ด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม			
5. ลักษณะท่าทางและอัธยาศัยของผู้สอนเป็นกันเอง ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น	4.18	0.86	มาก
6. นักเรียนได้รับการเสริมแรงในการค้นหาคำตอบจากผู้สอน	4.09	0.77	มาก
7. นักเรียนกับผู้สอนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	4.04	0.67	มาก
8. นักเรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบ	4.51	0.63	มากที่สุด
9. นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม และเพื่อนร่วมห้องเรียน	4.16	0.71	มาก
10. นักเรียนได้ค้นพบความรู้ และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	3.93	0.70	มาก
11. นักเรียนมีโอกาสนำเสนอข้อค้นพบต่อเพื่อน ๆ ในหลายรูปแบบ	4.05	0.81	มาก
12. นักเรียนใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา	4.18	0.66	มาก
13. นักเรียนได้รับความรู้อย่างมีความสุข	4.20	1.00	มาก
รวมเฉลี่ย	4.15	0.76	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ นักเรียนได้รับความรู้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 4.20$) นักเรียนได้ใช้เหตุผลอย่างเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.18$) และลักษณะท่าทางและอัธยาศัยของผู้สอนเป็นกันเอง ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ค. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
14. นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง	4.69	0.51	มากที่สุด
15. นักเรียนได้วางแผนร่วมกับเพื่อนก่อนลงมือปฏิบัติ	4.49	0.66	มาก
16. นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างลุ่มลึกจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริง	4.29	0.66	มาก
17. ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีระเบียบ	4.04	0.80	มาก
18. นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมทั้งตามลำพังและร่วมกับเพื่อน	4.11	0.78	มาก
19. นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.31	0.79	มาก
20. นักเรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น	4.18	0.83	มาก
21. นักเรียนได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน	4.48	0.63	มาก
22. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุข	4.29	0.73	มาก
23. นักเรียนประสบผลสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรม	4.27	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.70	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่านักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของตนเองมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาคือ นักเรียนได้วางแผนร่วมกันกับเพื่อนก่อนลงมือปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.69$) และนักเรียนมีโอกาสได้นำเสนอผลงาน ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียนด้านการวัดผลประเมินผล

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ง. ด้านการวัดผลประเมินผล			
24. นักเรียนมีโอกาสประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง	4.22	0.52	มาก
25. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของกลุ่ม	4.42	0.54	มาก
26. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน	4.00	0.83	มาก
27. นักเรียนยอมรับการประเมินจากเพื่อนภายในกลุ่มและเพื่อนร่วมห้อง	4.31	0.79	มาก
28. นักเรียนมีความพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานของนักเรียน	4.49	0.84	มาก
รวมเฉลี่ย	4.29	0.70	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับที่มากที่สุด และจากการพิจารณาจากค่าเฉลี่ย นักเรียนมีความพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานของนักเรียนเองมาก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของกลุ่ม ($\bar{X} = 4.42$) และนักเรียนยอมรับการประเมินจากเพื่อนภายในกลุ่มและเพื่อนร่วมห้อง ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ของนักเรียนด้านการนำไปใช้

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
จ. ด้านการนำไปใช้			
29. เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	4.42	0.54	มาก
30. เหมาะสมกับนโยบายการศึกษาของไทยในปัจจุบัน	4.53	0.66	มากที่สุด
31. เป็นกระบวนการเรียนที่ปฏิบัติได้ง่าย	3.91	0.46	มาก
32. นำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนปกติได้ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน	4.24	0.83	มาก
33. นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมทั้งตามลำพังและเป็นกลุ่ม	4.29	0.66	มาก
34. ผู้เรียนมีโอกาสประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองและมีโอกาสได้รับข้อมูลย้อนกลับในทางบวก	4.27	0.62	มาก
35. สามารถเสริมคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียน	4.40	0.54	มาก
36. ครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้และให้การสนับสนุนผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน	4.18	0.68	มาก
37. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.04	0.77	มาก
38. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของไทย	4.60	0.69	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.29	0.65	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านการนำไปใช้ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนคิดว่าเหมาะสมกับนโยบายการศึกษาของไทยในปัจจุบัน และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของไทยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ และ 4.53) รองลงมา คือ เหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียน ($\bar{X} = 4.42$) และสามารถเสริมคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียน ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ด้านความเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน
วิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น
(อ 209 ก)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ก่อนทำงานนี้เด็กของท่านมาขอคำแนะนำจากท่าน	1.09	0.42	น้อยที่สุด
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกทำงานนี้	2.75	0.44	ปานกลาง
3. เด็กของท่านมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้า	3.48	0.96	มาก
4. เด็กของท่านมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	1.80	0.79	น้อย
5. เด็กของท่านมีความสนใจและติดตามงาน กรณีที่เพื่อน มอบหมายให้ทำงานนอกเวลา	2.14	0.55	น้อย
6. ท่านคิดว่ากระบวนการเรียนแบบโครงการนี้เหมาะสมกับ เด็กของท่าน	1.66	0.57	น้อย
7. ท่านคิดว่าการเรียนแบบโครงการนี้ จะสามารถนำความรู้ ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	1.22	0.64	น้อยที่สุด
8. เด็กของท่านมีความสุขกับการเรียนแบบโครงการนี้	1.11	0.32	น้อยที่สุด
9. ท่านพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานของเด็กของท่าน	1.18	0.39	น้อยที่สุด
10. ท่านคิดว่าเด็กของท่านสามารถค้นคว้าหาความรู้ และ สามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง	3.21	0.61	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.96	0.57	น้อย

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นในภาพรวมต่อ
กระบวนการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้ามาก ($\bar{X} = 3.48$)
รองลงมา คือ นักเรียนมีความสามารถค้นคว้าหาความรู้ และสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง
($\bar{X} = 3.21$) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกทำงานนี้ ($\bar{X} = 2.75$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน เครื่องมือได้รับการพิจารณาและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้วิจัยร่วม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ

- ขั้นตอนที่ 1 ทำการทดสอบก่อนการทดลองสอน (Pretest)
- ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเรียนการสอน
- ขั้นตอนที่ 3 ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest)
- ขั้นตอนที่ 4 ทดสอบความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน
- ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest – Posttest)

ความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest – Posttest) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -19.77$) ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดให้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนออกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน

ด้านเนื้อหา

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนด้านเนื้อหา นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนวิธีนี้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ เนื้อหาสาระให้ความรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.41$) และเนื้อหาที่ได้กำหนดในโครงการเป็นเนื้อหาที่เกิดจากความสนใจของนักเรียนเอง ($\bar{X} = 4.33$)

ด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวกับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน จะพบว่า ในภาพรวมของบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.15$) นักเรียนส่วนมากมีความคิดเห็นว่า บรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อมได้ฝึกให้นักเรียนมีวินัย และมีความรับผิดชอบมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) นอกจากนี้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมช่วยสร้างให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างมีความสุขมาก ($\bar{X} = 4.20$) และยังช่วยให้นักเรียนได้ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ตลอดจน อธิบายคีย์บุคคลลักษณะของผู้สอนยังเป็นกันเอง เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

นักเรียนมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมรวม ๆ ของการเรียน การสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) เป็นกิจกรรมที่ดีมาก ($\bar{X} = 4.32$) สำหรับกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าชอบมากที่สุด คือ นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมา คือ นักเรียนได้ร่วมวางแผนร่วมกันกับเพื่อน ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.49$) นอกจากนี้ นักเรียนยังได้มีโอกาสได้นำเสนอผลงานมาก ($\bar{X} = 4.48$)

ด้านการวัดผลประเมินผล

ความคิดเห็นของนักเรียนที่ต่อกระบวนการเรียนการสอนด้านการวัดผลประเมินผล ในภาพรวมนักเรียนคิดว่าอยู่ในระดับที่ดีมาก ($\bar{X} = 4.29$) ข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจมาก ๆ คือ ความพอใจกับผลการปฏิบัติงานของตนเอง ($\bar{X} = 4.49$) และนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของกลุ่มมาก ($\bar{X} = 4.42$) นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความพึงพอใจกับการประเมินจากเพื่อนภายในกลุ่มและเพื่อนร่วมชั้นเรียนมาก ($\bar{X} = 4.31$)

ด้านการนำไปใช้

ความคิดเห็นด้านการนำไปประโยชน์จากการที่ได้ร่วมกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ไปใช้ ในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นระดับที่ดีมาก ($\bar{X} = 4.29$) ข้อที่นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่ดีเด่น คือ นักเรียนคิดว่ากระบวนการเรียนการสอนแบบนี้เหมาะสมกับนโยบายการศึกษาของไทยในยุคปัจจุบัน และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของไทยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ และ 4.53) รองลงมา คือ กระบวนการเรียนการสอนยังเหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียน ตลอดจน ยังสามารถเสริมคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียนอยู่ในระดับที่ดีมาก ($\bar{X} = 4.42$ และ 4.40)

ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนมีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ปกครองมีความเห็นว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้ามาก ($\bar{X} = 3.48$) รองลงมา คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกทำงานนี้ และยังเห็นว่า นักเรียนมีความสามารถค้นคว้าหาความรู้ และสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเองอยู่ในระดับที่ดีมากเช่นกัน ($\bar{X} = 2.75$)

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest – Posttest) ของกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) โดยกระบวนการเรียนการสอนโครงการแบบสำรวจ โดยใช้แหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ภาษาอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ความรู้ระดับสากลมาใช้ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียน (Posttest) แตกต่างจากก่อนเรียน (Pretest) กล่าวคือ มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ จิราภรณ์ ศิริทวี (2542) ที่กล่าวไว้ว่า “โครงการเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักทำโครงการวิจัยเล็ก ๆ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ...” และยังตรงกับที่ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542) กล่าวไว้เช่นกันว่า “โครงการเป็นการเรียนรู้บางอย่างหนึ่ง ที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นในหัวข้อที่กำลังเรียน การศึกษาค้นคว้านี้อาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นทีม ลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นการศึกษาเพื่อหาคำตอบให้กับข้อสงสัย และทำให้ผลการเรียนรู้ได้มากขึ้นในเรื่องนั้น ๆ ...”

และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ฟิลด์ (Field, 1989) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนอนุบาลในโครงการทดลองเรียนเต็มวัน ผลการศึกษา พบว่าเด็กกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนอ้อมในทัศนคติว่ากลุ่มควบคุม

ผลการศึกษาครั้งนี้ ยังพ้องกับผลงานวิจัยของ ผจงจิต ปวโรภาส และบาร์บารา ครูชิน (อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปรีตร และศรีภูมิ อัครมาศ, 2545) ซึ่งทำการวิจัยการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีโครงการ “Teaching English to Younger Learners in the Community” และโครงการ “Talent Show” ผลการศึกษา พบว่า ทั้ง 2 โครงการ ทำให้นักเรียนไม่ว่าจะเรียนระดับใดมีความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีมาก

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำวิธีโครงการแบบการสำรวจมาใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยและนักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาแหล่งการเรียนรู้ ในลักษณะที่เป็นการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นที่นักเรียนสนใจ โดยใช้วิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) เป็นแกนในการศึกษาค้นคว้า หลังจากเสร็จสิ้นการทำโครงการ

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน ในด้านการวัดผล ประเมินผล และด้านการนำไปใช้ ในภาพรวมของทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับที่ดีมาก

ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความเห็นว่า มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด รองลงมา คือ เป็นความรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเนื้อหายังเกิดความสนใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่นักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง **ครุยุคใหม่กับวิธีการเรียนการสอนที่นักเรียนไทยต้องการ** ที่พบว่า การเรียนที่มีความสนุกสนานนั้น เนื้อหาจะต้องทันสมัย และตรงกับความสนใจของเด็ก ๆ ซึ่งเป็นการฝึกให้ ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ด้านบรรยากาศการเรียน และสภาพแวดล้อม นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ได้ฝึกตนเองให้มีวินัย และมีความรับผิดชอบมากที่สุด รองลงมา คือ ได้รับความรู้อย่างมีความสุข ได้ใช้เหตุผลในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ เพิ่มมากขึ้น และอรรถกถาของผู้สอนเป็นกันเอง ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผจจจิต ปวโรภาส และ วราภรณ์ โกธรรม (อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปรีต และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) ที่พบว่า การสอนแบบโครงงานทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการใช้ภาษาอังกฤษจากการร่วมกิจกรรม นักเรียนจะรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักการบูรณาการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ระหว่างวิชา และนักเรียนยังมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีความคิดเห็นว่า นักเรียนเป็นผู้ที่ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของตนเองมากที่สุด รองลงมา คือ ได้วางแผนร่วมกันกับเพื่อนก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และนักเรียนยังมีโอกาสได้นำเสนอผลงาน ตามลำดับ จะเห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน มีกระบวนการที่สำคัญที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ และสร้างทักษะในการคิดตัดสินใจ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ยังสามารถเรียนรู้และอยู่ร่วมกันในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แพทริซิโอ บราคามอนท์ (Patricio Bracamonte) และบาร์บารา ครูชิน (Barbara Kruchin, อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปรีต และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) ที่นำกระบวนการสอนแบบโครงงานโดยให้นักเรียนได้นำเสนอโครงงาน และเป็นโครงงานเกี่ยวกับการแสดงละคร ซึ่งผลการปฏิบัติกิจกรรมโครงงาน ทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ ไม่เฉพาะแต่ด้านภาษาเท่านั้น ยังช่วยสร้างให้นักเรียนเกิดทักษะทางสังคม และเกิดความตระหนักว่า ภาษานั้นมีชีวิต สนุก และสร้างสรรค์

ด้านการวัดผล ประเมินผล นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ตนมีความพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานของนักเรียนเองมากที่สุด รองลงมา คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน การปฏิบัติงานของกลุ่ม และยอมรับการประเมินจากเพื่อนภายในกลุ่ม และจากเพื่อนร่วมห้อง สอดคล้องกับ ผจจจิต ปวโรภาส (อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) ที่ทำการศึกษ โดยใช้โครงการในการสอนภาษาอังกฤษ ผลของการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก นอกจากนี้แล้ว ยังสอดคล้องกับที่ จุฬาลักษณ์ แก้วดวงดี (อ้างใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และ ศรีภูมิ อัครมาส, 2545) เช่นกัน โดยทำการทดลองใช้โครงการ "Thai Culture Exhibition in English" ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้นการประเมินผลของกลุ่ม พบว่า การเรียนรู้โดยใช้วิธีโครงการเป็นประโยชน์ที่สุด เพราะมีการให้นักเรียนได้นำเสนอผลงาน และประเมินผลย้อนกลับโดยกลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังได้บูรณาการวิชาภาษาอังกฤษกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย และรายวิชาอาชีพท้องถิ่น รวมไปถึงวิชาสังคมศึกษาด้วย

ด้านการนำไปใช้ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า วิธีการเรียนรู้แบบโครงการเหมาะสมกับนโยบายการศึกษาของไทยในปัจจุบัน และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของไทยมากที่สุด รองลงมา คือ เหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียน และสามารถเสริมคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียนตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาของไทย ตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตราที่ 30 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ส่วน **ด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อวิธีการเรียนแบบโครงการ** ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้ามาก รองลงมา คือ นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ และสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกทำโครงการ ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในภาพรวมกับการเรียนแบบโครงการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น โดยนำวิชาภาษาอังกฤษมาเป็นแกนในการเรียนรู้นั้น อยู่ในระดับที่น้อยเกือบทุกข้อ อาจจะมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น บริบทของชุมชน การประกอบอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ฐานะทางครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่มีเวลาให้แก่ลูก ๆ และอื่น ๆ อีกหลายประการ

ข้อเสนอแนะ

1. วิธีสอนแบบโครงงานเป็นวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกวิชา และทุกระดับตามความเหมาะสมกับวุฒิภาวะ และบริบททางการศึกษา
2. โครงงานสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ในทุกวิชา นอกจากนี้แล้วยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการประกอบกิจกรรม หรือการทำงานต่าง ๆ เป็นการฝึกการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน ฝึกการทำงานร่วมกัน และเป็นการสร้างองค์ความรู้ จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ฝึกทำโครงงานในทุกระดับ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

_____. ข่าววิชาการ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 14 ประจำวันที่ 16-31 ธันวาคม 2544 หน้า 6-7.

อ้างใน สานปฏิรูปปีที่ 5 ฉบับที่ 48 ประจำเดือนมีนาคม 2545 หน้า 45.

กรมสามัญศึกษา. "นักเรียนไทยอ่อนภาษาอังกฤษ". สานปฏิรูป. (กรกฎาคม, 2542).

กาญจนา ศิลกุล. วารสารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร. 2545.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานรัฐมนตรี. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539. กรุงเทพฯ, 2535.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : 2536.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. โครงการการเรียนรู้ที่ลุ่มลึก : เอกสารการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ลำดับที่ 16. 2543.

จิราภรณ์ ศิริทวี. โครงการ : ทางเลือกใหม่ของการสร้างปัญญาชน. วารสารกรมวิชาการ. 8 (สิงหาคม 2542) : 34.

ใจทิพย์ เชื้อวัฒนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : แนวทางและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2539.

ทศนา แชมมณี. แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับระบบ และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน. ม.ป.ป. (อัดสำเนา).

ทศนา แชมมณี และคณะ. การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. วารสารคุรุศาสตร์. 1 (กรกฎาคม - ตุลาคม 2540) : 35 - 48.

ธนาทิพ ฉัตรภูติ. "เรียนรู้นอกสถานที่". สานปฏิรูป. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ, 2545.

ธัญญ์รัฐ ชาวเหนือ. การกำหนดโครงการสำหรับนักเรียนตามรายวิชาภาษาไทยในหลักสูตรมัธยมศึกษา. วารสารวิชาการ. 3 (มิถุนายน 2543) : 62.

ธีระชัย ปุรณโชติ. การสอนกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์ คู่มือสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ประนอม สุรัสวดี. กิจกรรมและสื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ปราโมทย์ จันทรเรือง. การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการ
ลักษณะการคิดกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อทักษะการคิดของนักเรียน
ระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2532.

ไพฑูริย์ สิริสุนทร. การเรียนรู้แบบ "บูรณาการ". วารสารสานปฏิรูป. 23 (กุมภาพันธ์ 2543) : 23.
พยอมศรี ไร่. ผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ
และทักษะกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2543.
พิมพ์พันธ์ เวสสะโกศล. การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการ
สำหรับนักศึกษาอุดมศึกษาของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

มัลลิกา พงศ์ปริตร และ ศรีภูมิ อัครมาส. โครงการอังกฤษ. บริษัท เพียร์สันเอดดูเคชันอินไต่ไซน์
จำกัด, กรุงเทพฯ, 2545.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. หลักการวัดผลและการสร้างข้อสอบ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ลัดดา ภูเกียรติ. โครงการเพื่อการเรียนรู้ : หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

วัฒนา มัคคสมัน. การพัฒนารูปแบบการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมกำลัง
การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ศิริชัย กาญจนวาสี. รายงานการวิจัยการประเมินการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539. กรมวิชาการ, 2539.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แนวการสอนวิทยาศาสตร์ ว 017 โครงการวิทยาศาสตร์กับคุณภาพชีวิต
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2536.

- สุจิตรา อินทร์ศรี. ความสามารถทางการอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน สนุกกับโครงการ. ชัยนาท, ม.ป.ป.
- สุพัฒน์ สุขมลสันต์. การวิเคราะห์และการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษ ในระหว่างปี 2530 – 2533. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุพล วังสินธุ์. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่โครงการ. วารสารวิชาการ. 3 (มิถุนายน 2543) : 12.
_____. วารสารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร, 2543.
- สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร. การเปรียบเทียบวิธีตรวจแก้งานเขียนโดยผู้สอนและโปรแกรม
คอมพิวเตอร์ต่อการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ม.ป.ป.
- สุรางค์ สากร. การศึกษาวิเคราะห์โครงการวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
พุทธศักราช 2529 – 2531. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2531.
- สุวัฒน์ มุทธเมธา. การเรียนการสอนในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิระพัฒนา, 2523.
- สนใจ ไชยบุญเรือง. ปัญหาในการสอนและความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพของครู
ภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2536.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. หลักการวัดผลและการประเมินผลคู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.
เชียงใหม่ : เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2544.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. แนวคิดในการพัฒนาคนและกระบวนการเรียนรู้. วารสารข้าราชการครู,
19 (สิงหาคม – กันยายน 2542) : 11 – 121.
- อรุณี สถิตยภาคีกุล. การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
ตามแนวยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานของมาร์ตัน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- อุดม หนูทอง. "แนวพระราชดำริทางการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว".
เอกสารสำเนา, ม.ป.ป.

อุดมศักดิ์ ฐานะกิจรุ่งเรือง และคณะ. วารสารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร, 2543.

อุดมศักดิ์ ฐานะกิจรุ่งเรือง. วารสารวิชาการ. 3 (มิถุนายน 2543) : 17.

อ้อย พันธเดช. โรงเรียนแนวใหม่. สานปฏิรูป สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพมหานคร, 2545.

Booth, D.L.F. *Project Work*. 2 nd . ed. Oxford : The Alden Press : 1987.

Chard, Sylvia C. *The Project Approach : A Second Practical Guide for Teachers*.
Alberta, Canada : 1994.

Joyce, Bruce and Weil, Marsha. *Models of Teaching*. 3 rd. ed. Englewood Cliffs,
New Jersey : Prentice Hall Inc., 1986.

Joyce, Bruce and Weil, Marsha. *Models of Teaching*. Fourth Edition. Needham Hights,
Massachusetts : Allyn and Bacon, 1992.

Katz, Lilian G. and Others. *The Project Approach Catalog by the Project Approach
Study Group*. Helm, Judy Harris. (ed.), ERIC Clearinghouse on Elementary
and Early Childhood Education, Urbana Illinois, U.S.A. : 1996. DERR 93002007.

Nacino – Brown. R. et al. *Curriculum and Instruction : An Introduction to Methods
of Teaching*. London : Mac – Millan Press, 1982.

Hartman, I.A. *Project Work : Supporting Children' s Need for Inquiry*. Association
For Childhood Education International. Wheaton, Md : 1995.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ ในโปรแกรมภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม และเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 ท่าน คือ

1. อาจารย์วิจิตา	นิลกำแหง
2. อาจารย์สมปอง	กรุณามิตร
3. Ajarn Jason	Johnson

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

English Achievement Test

Time 45 minutes

Topic : "An Instructional Model of English Project work : A Survey of Local Tourist Attractions for Upper Secondary School Students."

*****

- Direction :
1. This test has 4 pages altogether.
  2. Read the directions carefully before you answer the questions.
  3. Answer all items in the blanks provided.

Direction : Choose the best appropriate answer in the box and mark on the answer sheet.

a. Goodbye   b. I'm an engineer.   c. I'm from England.   d. How do you do.   e. Glad to meet you.

Thawatchai : How do you do. My name is Thawatchai.

Bob : ____ [1] ____ . I'm Bob Linton.

Thawatchai : It's my first time to Japan. Where are you from?

Bob : _____ [2] _____. What do you do?

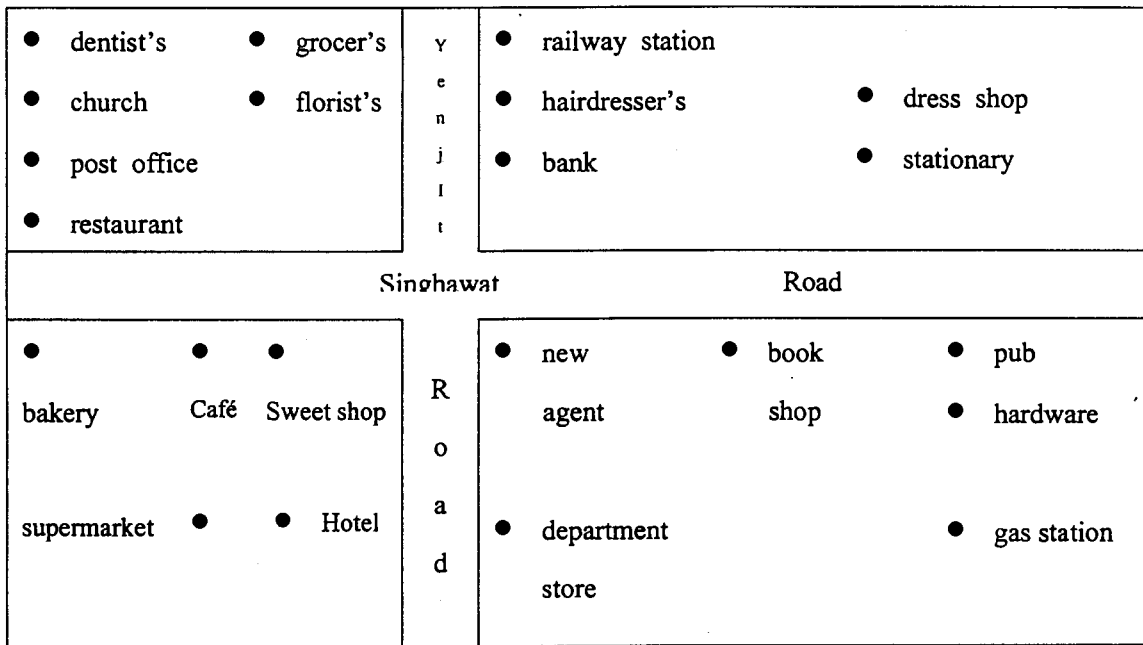
Thawatchai : _____ [3] _____. It's nice to meet you.

Bob : _____ [4] _____, too. See you later.

Thawatchai : Hope to see you, too. _____ [5] _____.

Look at the map below and complete the sentences with the following prepositions.

Next to, diagonally opposite, opposite, on, between, behind

6. The hotel is _____ the new agent.
7. The hairdresser's is _____ the bank and the railway station.
8. The restaurant is _____ the corner.
9. The stationary store is _____ the pub.
10. The supermarket is _____ the hotel.
11. The café is _____ the restaurant.
12. The dentist's is _____ the grocer's.
13. The pub is _____ the hardware.
14. The bakery is _____ the café'.
15. The church is _____ the post office.

Rearrange the following dialogues in the box into the correct orders, and then put the letter in the blanks provided.

- a. How can I get there? And how long will I take?
- b. You' d better take the bus. Get on a number nine mini-bus at the bus stop.
It's about five minutes from here, I think.
- c. Thank you for your help.
- d. Certainly. The hospital is on Nakarin road. It's near the National bank.
- e. Excuse me. Could you direct me where the hospital is?
- f. It's my pleasure.
- g. It's very kind of you. Bye.

The correct orders are :

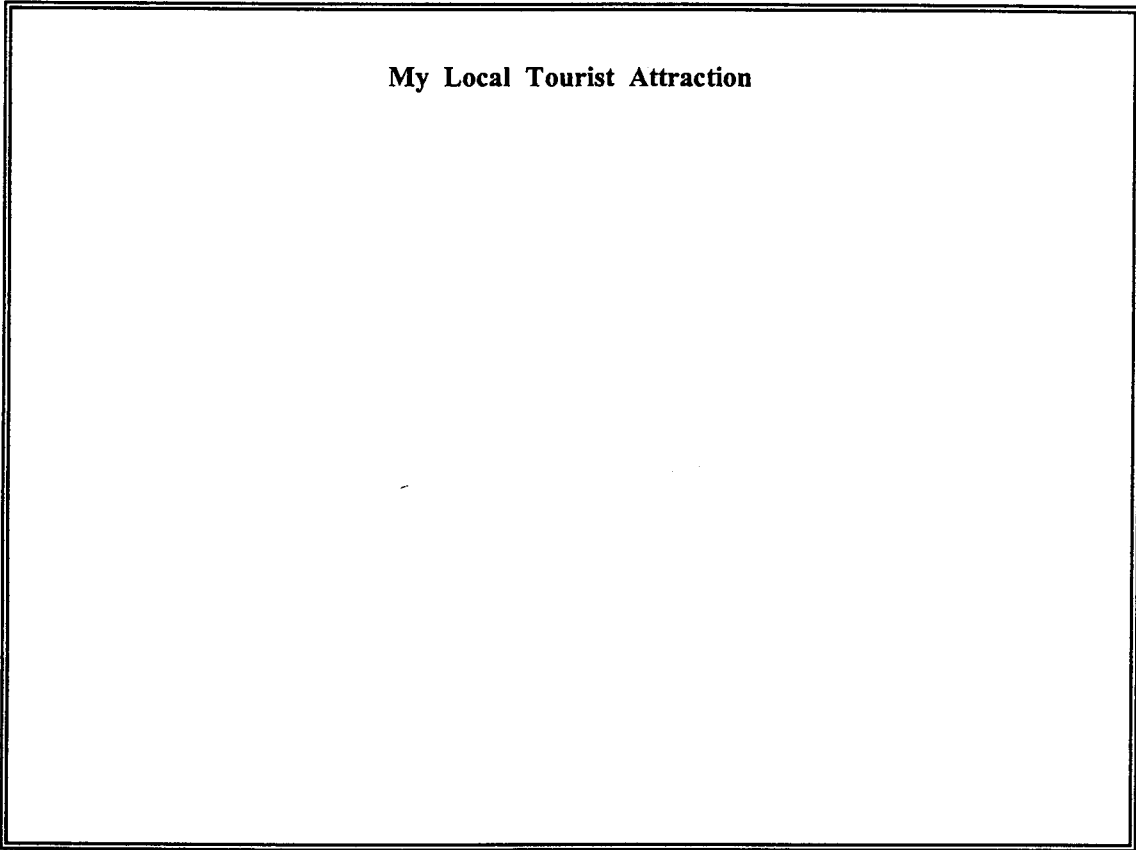
- 16. ....
- 17. ....
- 18. ....
- 19. ....
- 20. ....
- 21. ....
- 22. ....

Choose the correct response by tick only ✓ in front of the best answer.

23. Good afternoon, Thawatchai. _____ a. Oh, hello.
_____ b. See you later.
24. Did you have a nice weekend? _____ a. Yes, it is very nice.
_____ b. Thanks. You, too. Bye!
25. Excuse me. Are you Jason Brooks? _____ a. Please call me John.
_____ b. Yes, I am.
26. See you later. _____ a. Thanks. You, too.
_____ b. OK. See you.
27. By the way, What do you do? _____ a. I'm an engineer.
_____ b. Yes, I'm a joker.
28. Thank you very much. _____ a. You're welcome.
_____ b. That's right.
29. How's everything? _____ a. Pretty good, thanks.
_____ b. That's right.
30. Is your phone number is 359099? _____ a. That's right.
_____ b. No, thanks.
31. Thank you so much for the lovely ring. _____ a. You're welcome.
_____ b. What will you have?
_____ c. No, that'll be all, thanks.
32. Bye now. Take care _____ a. I'm glad you like it.
_____ b. Thank for talking. Keep in touch.
_____ c. Yes, please.
33. Good night and have a nice dream.
See you. _____ a. Not at all.
_____ b. I hope so. Bye.
_____ c. No, thank you.

Writing

Draw the picture of your local tourist attraction. Make one short story from the picture, and then answer the questions.

34. What is the name of this place?

---

35. What are there in the picture?

---

36. Who are in the picture?

---

37. What are the people in the picture doing?

---

38. What will they do in the near future?

Good luck.

แบบสอบถาม
ความคิดเห็นที่มีต่อ
กระบวนการเรียนการสอน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบการสำรวจ แหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
  - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก)
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ไม่มีผลต่อการสอบของนักเรียน แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษต่อไป

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามไว้ ณ ที่นี้

อารีย์ ปรีดีกุล

คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจงให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่กำหนดไว้ตามความเป็นจริง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. กำลังศึกษาอยู่ในระดับ

- 1. มัธยมศึกษาตอนต้น
- 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3. ระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โครงการ (อ 209 ก)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มี 38 ข้อ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความรู้สึกที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) จึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ขอให้ นักเรียนตอบตามสภาพความเป็นจริง ให้ตรงกับความคิดเห็น หรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ คำตอบของนักเรียนไม่มีผลต่อคะแนนการสอบใด ๆ ทั้งสิ้น

2. วิธีการตอบ ขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการตอบในกระดาษคำถาม ในข้อหนึ่ง ๆ จะมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ดังนี้

"มากที่สุด"	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นตามข้อความนั้นมากที่สุด
"มาก"	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นตามข้อความนั้นมาก
"ปานกลาง"	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นตามข้อความนั้นปานกลาง
"น้อย"	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นตามข้อความนั้นน้อย
"น้อยที่สุด"	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นตามข้อความนั้นน้อยที่สุด

ตัวอย่างและวิธีการตอบ

ข้อความ	การประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านเนื้อหา 1. เกิดจากความสนใจของนักเรียน 2. มีความเหมาะสมกับระดับนักเรียน			✓			
						✓

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ
 ครงงานแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นสำหรับ
 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด ←			→ น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1
ก. ด้านเนื้อหา 1. เกิดจากความสนใจของนักเรียน 2. มีความเหมาะสมกับนักเรียน 3. เป็นความรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน 4. มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
ข. ด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม 5. ลักษณะท่าทางและอริยาไคยของผู้สอนเป็นกันเอง ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น 6. นักเรียนได้รับการเสริมแรงในการค้นหาคำตอบจากผู้สอน 7. นักเรียนกับผู้สอนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา					

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด ← → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ข. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม (ต่อ)					
8. นักเรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบ					
9. นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนร่วมห้องเรียน					
10. นักเรียนได้ค้นพบความรู้และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง					
11. นักเรียนมีโอกาสนำเสนอข้อค้นพบต่อเพื่อนๆ ในหลายรูปแบบ					
12. นักเรียนใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา					
13. นักเรียนได้รับความรู้อย่างมีความสุข					
ค. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้การสอน					
14. นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง					
15. นักเรียนได้วางแผนร่วมกันกับเพื่อนก่อนลงมือปฏิบัติ					
16. นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างลุ่มลึกจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริง					
17. ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีระเบียบ					
18. นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมทั้งตามลำพังและร่วมกับเพื่อน					
19. นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น					
20. นักเรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น					
21. นักเรียนได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน					
22. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุข					
23. นักเรียนประสบผลสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรมและ					

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด ← → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ง. ด้านการวัดผลประเมินผล					
24. นักเรียนมีโอกาสประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง					
25. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของกลุ่ม					
26. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียน					
27. นักเรียนยอมรับการประเมินผลจากเพื่อนภายในกลุ่ม และเพื่อนร่วมห้อง					
28. นักเรียนมีความพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานของนักเรียน					
จ. ด้านการนำไปใช้					
29. เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน					
30. เหมาะสมกับนโยบายการศึกษาไทยในปัจจุบัน					
31. เป็นกระบวนการเรียนที่ปฏิบัติได้ง่าย					
32. นำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนปกติได้ทั้งภายใน และ ภายนอกห้องเรียน					
33. นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมทั้งตามลำพังและเป็นกลุ่ม					
34. ผู้เรียนมีโอกาสประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง และมีโอกาสได้รับข้อมูลย้อนกลับในทางบวก					
35. สามารถเสริมคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียน					
36. ครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้และให้การสนับสนุน ผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน					
37. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน					
38. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของไทย					

ใบแสดงความเห็นของผู้ปกครอง

ชื่อโครงการ.....

เป็นผู้ปกครองของ.....ชั้น.....เลขที่.....

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด ←		→ น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
1. ก่อนทำงานนี้เด็กของท่านมาขอคำแนะนำจากท่าน					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกทำงานนี้					
3. เด็กของท่านมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้า					
4. เด็กของท่านมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
5. เด็กของท่านมีความสนใจและติดตามงาน กรณีที่เพื่อนมอบหมายให้ทำงานนอกเวลา					
6. ท่านคิดว่ากระบวนการเรียนแบบโครงการนี้เหมาะสมกับเด็กของท่าน					
7. ท่านคิดว่าการเรียนแบบโครงการนี้ จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้					
8. เด็กของท่านมีความสุขกับการเรียนแบบโครงการนี้มากน้อยเพียงใด					
9. ท่านพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานของเด็กของท่านมากน้อยเพียงใด					
10. ท่านคิดว่าเด็กของท่านสามารถค้นคว้าหาความรู้ และสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเองอยู่ในระดับใด					

ภาคผนวก ค
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาอังกฤษ
หลังการทดลอง

ประกาศผลการเรียน

ระดับชั้น ม.5/1

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา 2544

งานวัดผลประเมินผล

ฝ่ายวิชาการ

โรงเรียนศิริมาศพิศุทธาคม

ที่	เลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	รวม												เฉลี่ย	หมายเหตุ										
			ท 504	ท 504	ท 504	ท 504	ท 0158	ท 0411	ท 514	ท 023	ท 033	ท 043	ท 014	ท 044			ท 0110	ท 024	*ท 029ก	ท 0212	ท 022	ท 032				
1	05102	นายบัญญัติ	น้ำพุ่ง	4	3	4	4	4	4	2	4	4	4	4	2	4	4							57.0	3.68	
2	05104	นายสมหมาย	มันคำ	3	2	3	4	4	3	1	3	3	3	2	2	2								40.0	2.58	
3	05105	นายปัญญา	รอดเงิน	3	2	4	4	3	3	1	3	2	2	2	2	4								37.5	2.42	
4	05108	นายมานัส	ชามัง	3	3	4	3	4	3	1	3	3	2	2	2	3								39.5	2.55	
5	05110	นายเอกสิทธิ์	ทุกนุ่น	4	3	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	4								57.0	3.68	
6	05114	นายอภิเดช	บัวบุญ	3	3	4	4	4	3	2	3	3	3	2	2	3								44.5	2.87	
7	05115	นายอนุสรณ์	จอมทอง	3	3	3	3	4	2	1	3	3	2	2	2	2								37.0	2.39	
8	05116	นายประโดม	จ้อยอ้า	3	2	4	4	3	3	2	2	3	2	2	2	4								39.5	2.55	
9	05118	นายประเทือง	โตมาก	3	2	3	3	4	3	2	2	3	2	2	2	3								38.5	2.48	
10	05119	นายสุทนต์	เรืองเดือน	3	2	3	3	3	2	2	3	2	2	2	3	3								38.5	2.48	
11	05594	นายอานันท์	จันทุง	3	3	4	3	3	3	1	3	3	4	2	2	4								44.5	2.87	
12	05772	นายกฤษฎาธาร	พันวัน	3	3	4	4	4	3	2	3	3	2	2	3	4								45.0	2.90	
13	05832	นายไพรัตน์	นิมบัว	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3								41.5	2.68	
14	06039	นายวิง	สุขบุญ	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3	4								43.0	2.77	
15	06059	นายชัยพร	นาคะเมษ	3	3	4	4	3	3	2	3	2	2	2	2	3								39.5	2.55	
16	06083	นายเทวฤทธิ์	อินกริต	3	2	3	4	3	3	1	3	2	2	2	2	3								36.0	2.32	
17	05126	นางสาวอุษา	ละสม	3	3	4	3	3	3	2	3	3	3	3	3	4								46.0	2.97	
18	05129	นางสาวอ้อยทิพย์	แพงโดนด	2	2	4	3	4	3	1	3	3	2	2	3	3								39.5	2.55	
19	05130	นางสาวอรพรรณ	ปานโต	2	2	4	3	3	3	1	3	3	3	2	2	3								39.0	2.52	
20	05132	นางสาวกัญญา	โพธิ์ดี	3	2	4	3	3	3	2	4	3	3	2	2	3								43.5	2.81	
21	05133	นางสาวกวิณนาฏ	โททอง	3	2	4	3	3	3	2	3	2	2	2	2	4								39.0	2.52	
22	05141	นางสาวสุนิสา	อักษ่าง	3	2	3	4	3	3	1	3	3	2	2	2	3								37.5	2.42	
23	05142	นางสาวสรีตา	อิมชา	4	2	4	3	3	3	2	3	3	3	2	2	4								44.0	2.84	
24	05152	นางสาวสุนันทา	โดนดทอง	3	2	4	4	3	3	1	4	3	3	2	3	4								45.0	2.90	
25	05189	นางสาวสุเมษา	อยู่คง	3	2	3	3	3	3	1	3	2	2	2	2	3								35.5	2.29	
26	05190	นางสาวนุชวารด	จันทร์สวรรค์	3	2	4	3	3	3	2	3	2	2	2	2	3								38.0	2.45	
27	05196	นางสาวเบญจพร	คงหมื่นรักษ์	2	2	4	4	4	3	1	3	3	2	2	2	3								38.0	2.45	
28	05198	นางสาวสุนันท์	บางเพชร	3	2	4	4	3	3	2	3	2	2	2	2	3								38.5	2.48	
29	05205	นางสาวนฤมล	ชำโดนด	3	2	4	3	3	3	2	3	2	2	2	2	4								39.0	2.52	
30	05207	นางสาวปัทมา	น่วมหมวก	3	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2								37.0	2.39	
31	05213	นางสาวนุจรี	โค้ววม	3	2	4	3	4	3	1	3	2	2	2	2	3								37.0	2.39	
32	05220	นางสาวเกตุมณี	เกตุอ่อน	2	2	4	4	4	3	1	3	2	2	2	2	3								36.5	2.35	
33	05233	นางสาววิภาวรรณ	เจาะจง	2	1	3	4	3	2	2	3	2	2	2	2	4								36.0	2.32	
34	05271	นางสาวทิพร	เข็ชยันนท	3	1	3	3	3	3	1	3	1	1	1	2	3								30.5	1.97	
35	06030	นางสาวอรัญ	นาน้อง	3	2	4	4	4	3	1	3	2	3	2	2	4								41.0	2.65	
36	06034	นางสาววิรัตน์	บัวทอง	2	2	4	3	3	3	1	3	1	1	1	2	2								30.0	1.94	
37	06038	นางสาวน้ำผึ้ง	อยู่เส็ง	3	2	3	4	3	3	1	3	1	1	1	3	3								34.0	2.19	
38	06053	นางสาวพิศราภรณ์	สมศักดิ์	2	1	3	4	3	3	1	3	1	1	1	2	3								30.0	1.94	
39	06060	นางสาวทวิไล	เงินนา	3	2	3	3	3	3	1	3	2	2	2	2	2								34.5	2.23	
40	06061	นางสาวศิริกานดา	อบเชย	3	2	4	4	3	3	2	3	1	1	1	2	3								34.5	2.23	
41	06062	นางสาวเพชรรัตน์	สุนบุญ	3	2	4	4	3	3	2	3	1	1	1	3	4								37.5	2.42	
42	06063	นางสาวมุจลินท์	พิภมี	3	2	4	3	3	3	2	3	1	2	2	4	4								41.5	2.68	
43	06066	นางสาวจันทา	เงินนา	3	2	4	4	3	3	2	3	2	1	1	2	4								37.0	2.39	
44	06077	นางสาวคณินิณิ	จ่องบุญ	3	2	4	4	3	2	1	3	1	1	1	2	4								32.5	2.10	
45	06085	นางสาวสุปราณี	ส้มอด	3	2	4	3	3	3	1	3	3	2	2	2	4								38.5	2.48	

(นายสุรพล อุดมภ์)

หัวหน้างานวัดผลประเมินผล

(นายพนม อวยพร)

ช่วย ๑ ฝ่ายวิชาการ

(นายธีรศักดิ์ คงเจริญ)

ผู้อำนวยการ

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์
ต่อดัชนีความสอดคล้อง
ของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ในการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทำการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก)

จากการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษโครงการ
(อ 209 ก) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน ได้พิจารณา ปรากฏผลดังตารางที่ 1

**ตารางผนวกที่ 1 แสดงค่า IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยว กับ
จุดประสงค์ที่ต้องการวัด**

ข้อที่	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
	1	2	3		
1	1	1	1	3	1.00
2	1	0	1	2	0.66
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	-1	1	0.33
5	1	1	1	3	1.00
6	1	1	1	3	1.00
7	1	1	1	1	0.33
8	1	1	1	3	1.00
9	0	0	-1	-1	-0.33
10	1	1	1	3	1.00
11	1	1	1	3	1.00
12	1	1	1	3	1.00
13	1	1	1	3	1.00
14	1	0	1	2	0.66
15	1	1	-1	1	0.33
16	1	1	1	3	1.00
17	1	1	1	3	1.00
18	1	1	1	3	1.00
19	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
	1	2	3		
20	1	0	1	2	0.66
21	1	1	1	3	1.00
22	1	1	1	3	1.00
23	1	-1	1	1	0.33
24	0	-1	0	-1	-0.33
25	1	1	1	3	1.00
26	1	1	1	3	1.00
27	1	1	1	3	1.00
28	0	1	1	2	0.66
29	1	0	1	2	0.66
30	1	1	1	3	1.00
31	1	1	1	3	1.00
32	1	1	1	3	1.00
33	1	1	1	3	1.00
34	1	1	1	3	1.00
35	1	-1	1	1	0.33
36	1	1	1	3	1.00
37	1	1	1	3	1.00
38	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
	1	2	3		
39	1	1	1	3	1.00
40	-1	0	1	0	0
41	1	1	1	3	1.00
42	0	1	1	2	0.66
43	1	1	1	3	1.00
44	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
	1	2	3		
45	1	1	1	3	1.00
46	1	1	1	3	1.00
47	1	1	1	3	1.00
48	1	1	1	3	1.00
49	0	1	-1	0	0
50	-1	1	1	1	0.33

จากตารางผนวกที่ 1 จะเห็นว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0-0.49 มีจำนวน 10 ข้อ ส่วนดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 มีจำนวน 40 ข้อ จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 มาใช้เป็นข้อทดสอบ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก)

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษโครงการ (อ 209 ก) แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางผนวกที่ 2 แสดงค่า IOC ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อ 209 ก) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน

รายการที่ประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	ค่า IOC
ก. ด้านเนื้อหา					
1. เกิดจากความสนใจของนักเรียน	1	1	1	3	1.00
2. มีความเหมาะสมกับนักเรียน	1	1	1	3	1.00
3. เป็นความรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	0	1	1	2	0.67
4. มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1	1	1	3	1.00

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	ค่า IOC
ข. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม					
5. ลักษณะท่าทางและอวัชยาศัยของผู้สอนเป็นกันเอง ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น	1	1	1	3	1.00
6. นักเรียนได้รับการเสริมแรงในการค้นหาคำตอบจากผู้สอน	1	0	1	2	0.67
7. นักเรียนกับผู้สอนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
8. นักเรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบ	1	1	1	3	1.00
9. นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนร่วมห้องเรียน	1	1	1	3	1.00
10. นักเรียนได้ค้นพบความรู้ และสามารถสรุปองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเอง	1	1	1	3	1.00
11. นักเรียนมีโอกาสนำเสนอข้อค้นพบต่อเพื่อน ๆ ใน หลายรูปแบบ	0	1	1	2	0.67
12. นักเรียนใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา	1	0	1	2	0.67
13. นักเรียนได้รับความรู้อย่างมีความสุข	1	1	1	3	1.00
ค. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้การสอน					
14. นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมตาม ความสนใจของตนเอง	1	1	1	3	1.00
15. นักเรียนได้วางแผนร่วมกันกับเพื่อนก่อนลงมือปฏิบัติ	1	1	1	3	1.00
16. นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างลุ่มลึก จากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริง	1	1	1	3	1.00
17. ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีระเบียบ	1	1	0	2	0.67
18. นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมทั้งตามลำพังและร่วม กับเพื่อน	1	1	1	3	1.00
19. นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	0	1	2	0.67
20. นักเรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในท้องถิ่น เพิ่มมากขึ้น	1	1	1	3	1.00
21. นักเรียนได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	ค่า IOC
ค. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)					
22. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุข	1	1	1	3	1.00
23. นักเรียนประสบผลสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรม	1	1	1	3	1.00
ง. ด้านการวัดผลประเมินผล					
24. นักเรียนมีโอกาสประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง	1	1	1	3	1.00
25. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของกลุ่ม	1	1	1	3	1.00
26. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียน	1	1	1	3	1.00
27. นักเรียนยอมรับการประเมินจากเพื่อนภายในกลุ่มและ เพื่อนร่วมห้อง	1	1	1	3	1.00
28. นักเรียนมีความพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานของนักเรียน	1	1	1	3	1.00
จ. ด้านการนำไปใช้					
29. เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	1	0	1	2	0.67
30. เหมาะสมกับนโยบายการศึกษาไทยในปัจจุบัน	1	1	1	3	1.00
31. เป็นกระบวนการเรียนที่ปฏิบัติได้ง่าย	0	1	1	2	0.67
32. นำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนปกติได้ ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน	1	1	0	2	0.67
33. นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมทั้งตามลำพังและเป็นกลุ่ม	1	1	1	3	1.00
34. ผู้เรียนมีโอกาสประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมของ ตนเองและมีโอกาสได้รับข้อมูลย้อนกลับในทางบวก	1	1	1	3	1.00
35. สามารถเสริมคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียน	1	1	0	2	0.67
36. ครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้และให้การสนับสนุน ผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน	1	0	1	2	0.67
37. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00
38. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของไทย	1	1	1	3	1.00
รวมทั้งสิ้น	35	33	35	103	34.37

จากตารางผนวกที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 จำนวนทั้งสิ้น 38 ข้อ จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกข้อคำถามทุกข้อ มาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยว ภายในท้องถิ่น (อ 209 ก) ในครั้งนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่า IOC ของใบแสดงความเห็นของผู้ปกครอง เรื่อง รูปแบบ การสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว ภายในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อ 209 ก) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน

รายการที่ประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	ค่า IOC
1. ก่อนทำงานนี้เด็กของท่านมาขอคำแนะนำจากท่าน	1	1	1	3	1.00
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกทำงานนี้	1	1	1	3	1.00
3. เด็กของท่านมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้า	1	1	1	3	1.00
4. เด็กของท่านมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	0	1	1	2	0.67
5. เด็กของท่านมีความสนใจและติดตามงาน กรณีที่เพื่อน มอบหมายให้ทำงานนอกเวลา	1	1	0	2	0.67
6. ท่านคิดว่ากระบวนการเรียนแบบโครงการนี้เหมาะสมกับ เด็กของท่าน	1	1	1	3	1.00
7. ท่านคิดว่าการเรียนแบบโครงการนี้ จะสามารถนำความรู้ ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	1	1	1	3	1.00
8. เด็กของท่านมีความสุขกับการเรียนแบบโครงการนี้	1	1	0	2	0.67
9. ท่านพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานของเด็กของท่าน	1	1	1	3	1.00
10. ท่านคิดว่าเด็กของท่านสามารถค้นคว้าหาความรู้ และ สามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง	1	1	1	3	1.00
รวมทั้งสิ้น	9	10	8	27	9.01

จากตารางผนวกที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม จำนวนทั้ง 10 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 ผู้วิจัยจึงเลือกข้อคำถามทั้งหมดมาใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น (อ 209 ก)

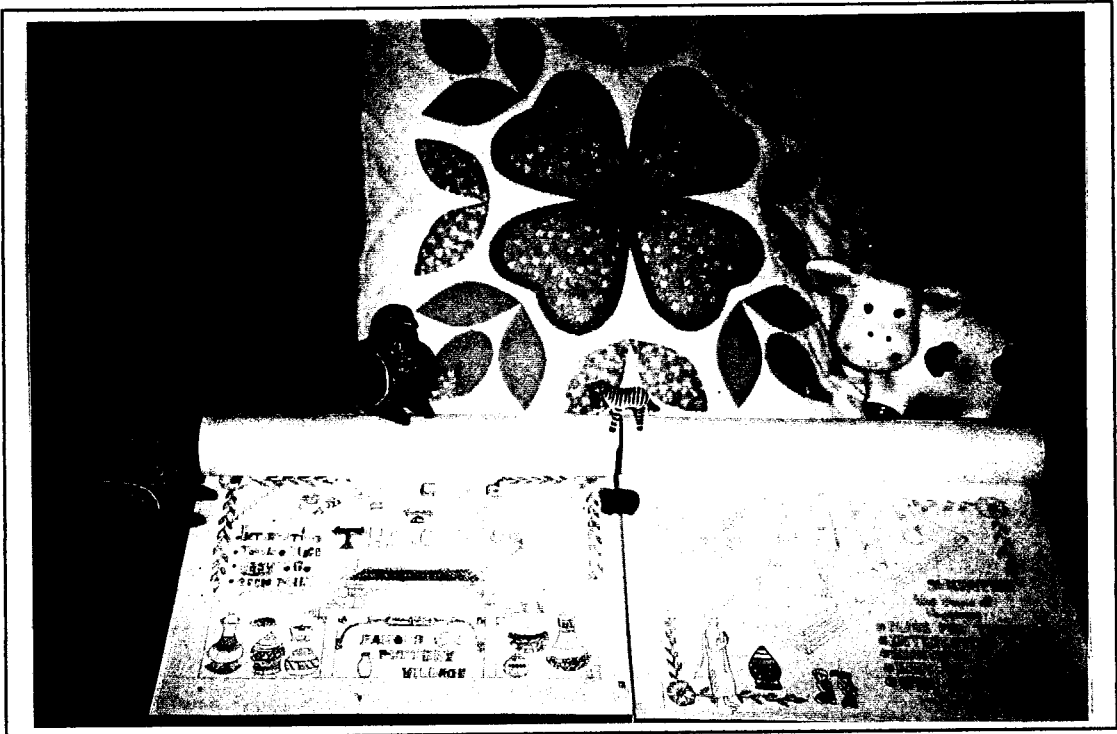
ภาคผนวก จ

ภาพกิจกรรม และผลงาน

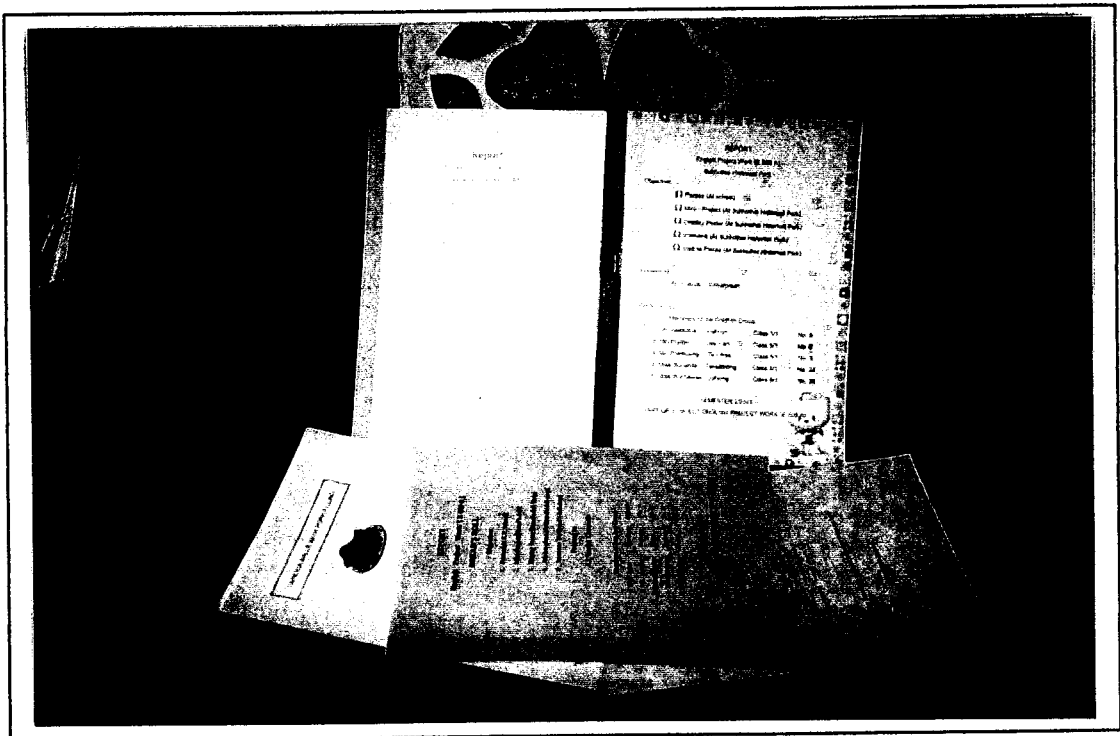
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษโครงการแบบสำรวจ

แหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น

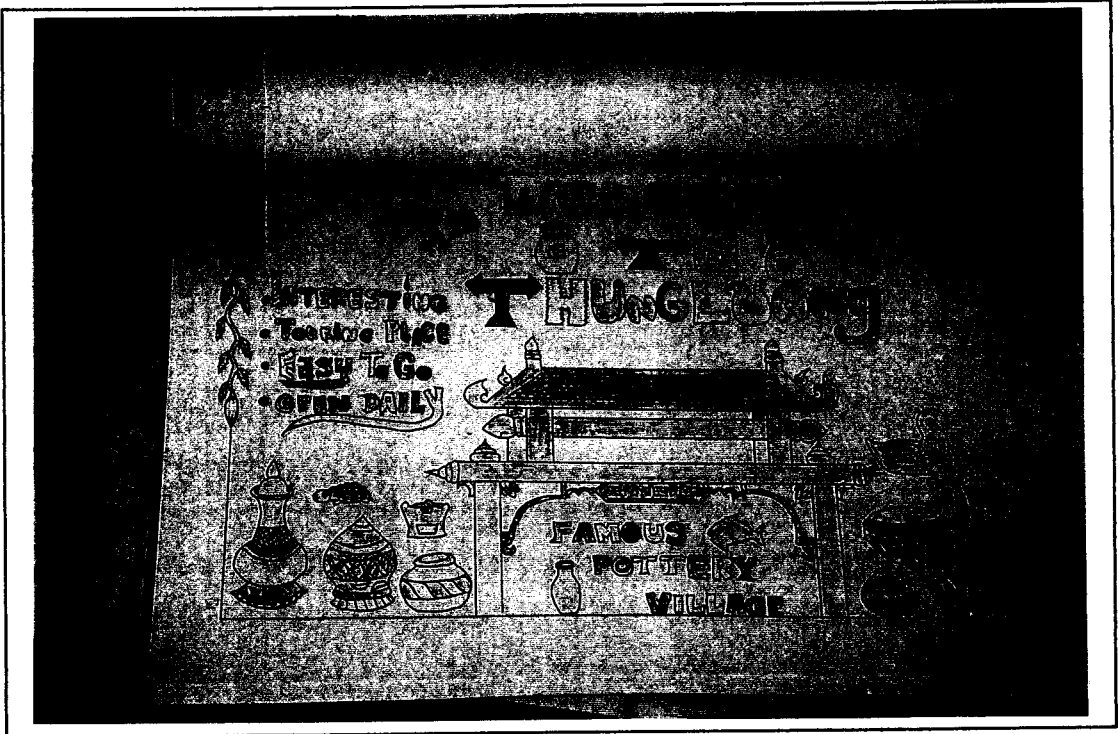
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาพแสดง สถานที่ห้องเขียวภายในห้องดิน : ตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ
จังหวัดสุโขทัย

ภาพแสดง รายงานโครงการของแต่ละกลุ่ม

ภาพแสดง การสเก็ตภาพสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น
(การผลิตเครื่องปั้นดินเผา ของตำบลทุ่งหลวง)

ภาพแสดง กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เตรียมการสู่การเป็นมัคคุเทศก์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อไทย

นางอารีย์ ปรีดีกุล

ชื่อภาษาอังกฤษ

Mrs. Aree Preedeekun

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ 2 สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

ตำแหน่งทางการบริหาร

รองผู้อำนวยการสำนักวิจัยและบริการวิชาการ
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

วุฒิการศึกษา

ปีที่จบการศึกษา	ระดับปริญญา	อักษรย่อและชื่อเต็ม	สาขาวิชา	สถาบัน	ประเทศ
2526	ตรี	ค.บ. (เกียรตินิยมอันดับ 2) ครุศาสตร์บัณฑิต	ภาษาอังกฤษ	วค.พิบูลสงคราม	ไทย
2540	โท	กศ.ม. การศึกษามหาบัณฑิต	ภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัย นเรศวร	ไทย
2542	หลังปริญญาโท	โครงการการศึกษา หลังปริญญา มุ่งสู่ ความเป็นผู้นำทาง การศึกษา	อุดมศึกษา	จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	ไทย
2543	Post Graduate	Post Graduate International Diploma Interdisciplinary Study	Education	Edith Cowan University	Australia

ประสบการณ์ที่สำคัญ

- ได้รับเกียรติบัตรครูผู้สอนภาษาอังกฤษดีเด่น จากกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2535
- วิทยากรเครือข่าย ร่วมกับ สปจ.พิษณุโลก และวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ในการจัดค่ายภาษาอังกฤษแก่นักเรียน นักศึกษา

ผลงานด้านการวิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยด้านการพัฒนาการเรียนการสอน จากแหล่งทุนภายใน และภายนอก สถาบัน ดังนี้

ปีที่ ทำการวิจัย	เรื่อง	แหล่งทุน
2540	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านทักษะการอ่าน ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และวิธี ปกติ	สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
2542	การศึกษารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง โดยใช้วิธีสตอรีไลน์ สำหรับนักศึกษาในสถาบัน ราชภัฏ : กรณีศึกษาสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม	สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
2543	การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้วิธีสตอรีไลน์ในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

ผลงานด้านการเป็นนักวิจัยร่วม

ปีที่ ทำการวิจัย	เรื่อง	แหล่งทุน
2542 – 2546	กรณีศึกษาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เชิงอนุรักษ์ของเขาสมอแดง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก	สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.)
2546	การศึกษาศักยภาพของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามในการ วางระบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
2546	โครงการเสริมสร้างคุณภาพ และติดตามผลงานวิจัย ระหว่าง พ.ศ. 2540 – 2545	สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม